

Or.0022.9.2015

**Rada Powiatu
w Bielsku Podlaskim**

Zarząd Powiatu w Bielsku Podlaskim w załączeniu przedkłada informację Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bielsku Podlaskim o stanie bezpieczeństwa sanitarnego Powiatu Bielskiego za rok 2014 – celem zapoznania się.

Stosownie do zapisu art. 12a ust. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2011 r. Nr 212, poz. 1263 z późn. zm.) „*Właściwy państwowy powiatowy inspektor sanitarny oraz państwowy wojewódzki inspektor sanitarny przedstawiają przynajmniej raz w roku odpowiednio radzie powiatu albo sejmikowi województwa informację o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu albo województwa.*”

STAROSTA

dr inż. Sławomir Jerzy Snarski

PAŃSTWOWA INSPEKCJA SANITARNA

PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY W BIELSKU PODLASKIM

INFORMACJA
O STANIE BEZPIECZEŃSTWA
SANITARNEGO POWIATU BIELSKIEGO
ZA ROK 2014

PAŃSTWOWY POWIATOWY
INSPEKTOR SANITARNY
w Bielsku Podlaskim

Magdalena Leszczyńska

Bielsk Podlaski

Marzec 2015

SPIS TREŚCI

I. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA POWIATU BIELSKIEGO.....	str.1
II. SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA CHORÓB ZAKAŹNYCH W 2014 ROKU NA TERENIE POWIATU BIELSKIEGO	str.2
III. REALIZACJA SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH OBOWIĄZKOWYCH W 2014 ROKU.....	str.10
IV. OCENA PRZESTRZEGANIA REŻIMU PRZECIWEPIDEMICZNEGO W PLACÓWKACH OCHRONY ZDROWIA NA TERENIE POWIATU BIELSKIEGO.....	str.11
V. OCENA SANITARNA W ZAKRESIE BEZPIECZEŃSTWA ŻYWNOSCI ZA 2014 ROK.....	str.12
VI. OCENA STANU SANITARNEGO POWIATU W ZAKRESIE HIGIENY KOMUNALNEJ ZA 2014 ROK.....	str.19
VII. OCENA SANITARNA POWIATU W ZAKRESIE HIGIENY PRACY ZA 2014 ROK.....	str.22
VIII. OCENA STANU SANITARNEGO I HIGIENY PROCESÓW NAUCZANIA W PLACÓWKACH OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH POWIATU BIELSKIEGO ZA 2014 ROK.....	str.23
IX. DZIAŁANIA PODEJMOWANE W RAMACH PROMOCJI ZDROWIA CELEM ZMNIEJSZENIA SKUTKÓW ZAGROŹEŃ DLA ZDROWIA MIESZKAŃCÓW POWIATU BIELSKIEGO ZA 2014 ROK.....	str.28
X. WNIOSKI.....	str.35

I. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA POWIATU BIELSKIEGO

Powiat Bielski położony jest w południowo-wschodniej części województwa podlaskiego. Tworzy go 8 gmin w tym 2 miejskie (Bielsk Podlaski, Brańsk), 6 wiejskich (Bielsk Podlaski, Brańsk, Boćki, Orla, Rudka, Wyszki)

Powierzchnia powiatu bielskiego wynosi 1385 km².

Miasto Bielsk Podlaski z blisko 26336 mieszkańców jest największym miastem powiatowym.

Zaludnienie:

Według stanu na 31.12.2013 ludność powiatu bielskiego wynosi 57 599 mieszkańców w tym:

- ludność miejska – 30203
- ludność wiejska - 27396
- gęstość zaludnienia - 42 osoby na km²
- mężczyźni- 28 448
- kobiety- 29 151
- w tym dzieci do lat 2- 974

Ocena merytoryczna realizacji wykonywanych zadań :

Pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarnej Epidemiologicznej w Bielsku Podlaskim w 2014 r. objęli nadzorem 1196 obiektów powiatu bielskiego.

Nadzór sanitarny sprawowany był w zakresie:

- epidemiologii
- higieny żywności , żywienia i przedmiotów użytku
- higieny komunalnej
- higieny pracy
- higieny dzieci i młodzieży
- promocji zdrowia
- nadzoru zapobiegawczego

Ogółem w 2014r. pracownicy PSSE w Bielsku Podlaskim przeprowadzili 1453 kontrole obiektów, wydali 278 decyzji merytorycznych i 187 decyzji płatniczych. Ponadto wydano 36 postanowień. Wystawiono 5 tytułów wykonawczych oraz nałożono 1 mandat na sumę 150,00 zł. W ramach sprawowanego nadzoru pobierano próbki do badań laboratoryjnych. W 2014 r. pobrano 407 próbek do badań chemicznych, fizycznych i mikrobiologicznych. Pobierano próbki środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, kosmetyków i wody.

II.SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA CHORÓB ZAKAŹNYCH W 2014 ROKU NA TERENIE POWIATU BIELSKIEGO

Sytuację epidemiologiczną w zakresie chorób zakaźnych w roku 2014 należy uznać za stabilną.

Nie rejestrowano chorób wysoce zakaźnych takich jak: cholera, błonica, dur brzuszny, dury rzekome.

Dane epidemiologiczne dotyczące chorób zakaźnych w powiecie bielskim w 2014 roku przedstawiono w formie tabelarycznej w załączniku nr 1.

Znaczącym problemem epidemicznym naszego powiatu, w dalszym ciągu, są choroby odkleszczowe - **borelioza i wirusowe zapalenie mózgu przenoszone przez kleszcze**. Powiat bielski, jest terenem endemicznym dla tych chorób. Zachorowania są związane z istnieniem na naszym terenie, w biocenozie, ognisk przyrodniczych, w których krążą patogeny wywołujące wyżej wspomniane choroby. W stosunku do roku poprzedniego zaobserwowano wprawdzie spadek zachorowań na **boreliozę**, ale współczynnik zapadalności wciąż jest wysoki i wynosi 187,7 zachorowań na 100 tys. mieszkańców, przy współczynniku w województwie podlaskim wynoszącym 106,3. W latach poprzednich współczynnik zapadalności w powiecie bielskim był najwyższy w województwie, w 2014 większą zapadalność odnotowano w powiecie grajewskim (209,2 zachorowań na 100 tys. mieszkańców) i hajnowskim(197,9 zachorowań na 100 tys. mieszkańców).

Jedn ostka choro bowa	2006		2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014	
	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.
Bore- lioza	98	162,6	72	119,5	102	172,0	136	229,3	83	140,9	135	230,9	117	201,4	123	211,9	109	187,7
KZM	16	26,5	9	14,9	4	6,7	17	28,7	8	13,6	6	10,3	6	10,3	1	1,7	5	8,6

Zachorowalność na **kleszczowe zapalenie mózgu (KZM)** utrzymuje się od 4 lat zbliżonym poziomie, z tendencją spadkową. W roku sprawozdawczym odnotowano 5 zachorowań, co dało współczynnik zapadalności 8,6 na 100 tys. mieszkańców, przy współczynniku wojewódzkim 9,2.

W przypadku **chorób zakaźnych wieku dziecięcego** obserwowana jest cykliczna, występująca co kilka lat, zmienność zachorowań.

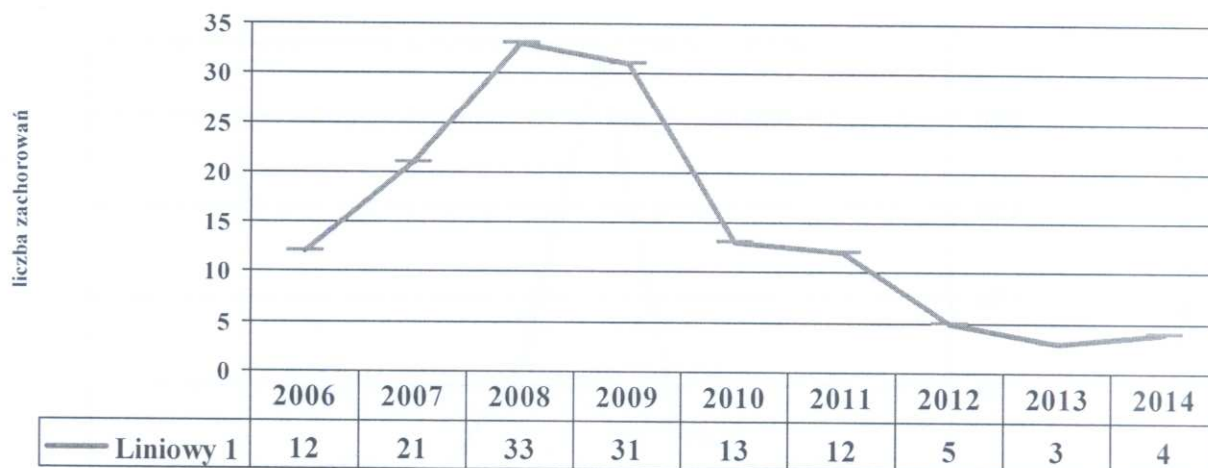
Od roku 2010 obserwuje się systematyczny spadek zachorowań na krztusiec.

Tabela nr.2 Zachorowania i zapadalność na krztusiec w powiecie bielskim w latach 2006-2014

2006		2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014	
Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.
12	19,9	21	34,8	33	55,6	31	52,3	13	22,2	12	20,5	5	8,6	3	5,2	4	6,9

W 2008r. zarejestrowano 33 przypadki krztuśca co daje współczynnik zapadalności **55,6** na 100 tys. mieszkańców. W roku 2009 zapadalność utrzymała się na poziomie zbliżonym do roku poprzedniego – 31 zachorowań ze współczynnikiem zapadalności 52,3 Zapadalność w woj. Podlaskim wyniosła wówczas 38,1, a więc była wyraźnie niższa, niż w powiecie bielskim. W kolejnych latach zaobserwowano systematyczny spadek zachorowalności w powiecie bielskim do 3 przypadków w roku 2013, co dało współczynnik zapadalności wyraźnie niższy niż w województwie podlaskim (Bielsk Podlaski – 5,1, województwo podlaskie -19,0 zachorowań na 100 tysięcy mieszkańców). W roku 2014 zarejestrowano o jeden przypadek krztuśca więcej, w stosunku do roku poprzedniego, z współczynnikiem zapadalności 6,9 przy wojewódzkim współczynniku 7,3 zachorowań na 100 tys. mieszkańców.

Zachorowania na krztusiec w latach 2006 -2014.

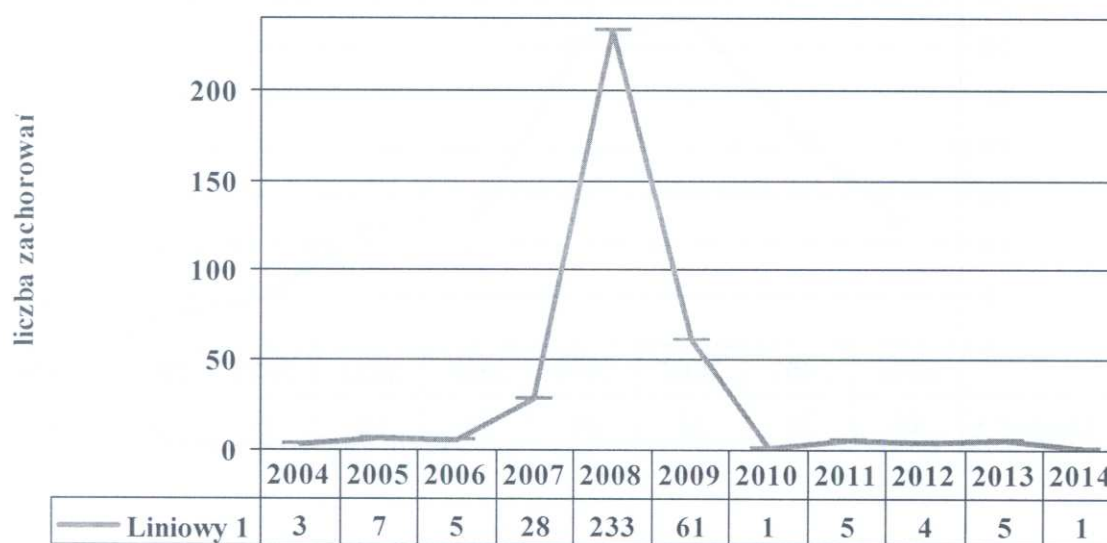
Obserwuje się wyraźny spadek zachorowań na **różyczkę**. Rokiem epidemicznym dla powiatu bielskiego był rok 2008, w którym zarejestrowano 233 zachorowania, co dało współczynnik zapadalności 392,9. Kolejne lata przyniosły dość gwałtowny spadek zachorowań. W roku 2011 zarejestrowano 5 zachorowań na różyczkę, co dało współczynnik 8,6 (współczynnik zapadalności w województwie podlaskim 7,6 na 100 tys.), a roku 2012 już tylko 4 zachorowania (współczynnik 6,9 na 100 tys., przy współczynniku wojewódzkim 6,2 na 100 tys.). W roku sprawozdawczym zarejestrowano 1 przypadek różyczki, co dało współczynnik zapadalności 1,7, w województwie współczynnik wyniósł 7,9.

Spadek zachorowań to nie tylko odzwierciedlenie właściwości epidemicznych choroby, ale też skutek działań profilaktycznych. Populacja osób uodpornionych przeciwko różyczce systematycznie rośnie, ponieważ szczepieniami w ramach realizacji Programu Szczepień Ochronnych obejmowane są kolejne grupy dzieci i młodzieży.

Tabela nr 3 Zachorowania i zapadalność na różyczkę w powiecie bielskim w latach 2006-2014

2006		2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014	
Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.
5	8,3	28	46,5	233	392,9	61	102,9	1	1,7	5	8,6	4	6,9	5	8,6	1	1,7

Zachorowania na różyczkę w powiecie bielskim w latach 2004-2014.

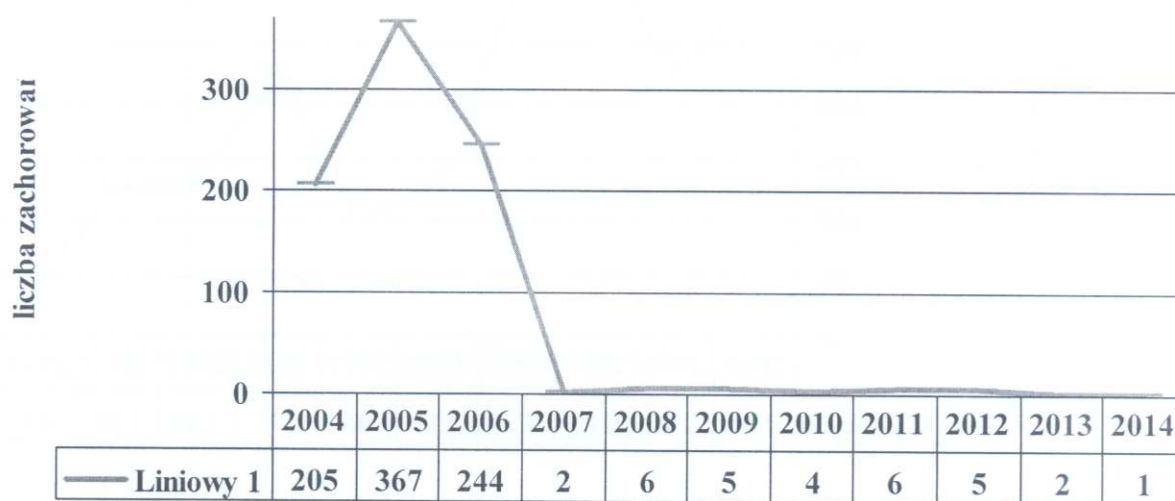
Jak obrazuje poniższa tabela, w powiecie bielskim sytuacja epidemiczna **świnki** jest korzystna. Od 2007 roku rejestruje się od 2 do 6 zachorowań rocznie. W roku sprawozdawczym zarejestrowano tylko 1 przypadek tej choroby, co dało współczynnik 1,7 przy wojewódzkim 4,9 zachorowań na 100 tys. mieszkańców.

Stan uodpornienia na świnkę wzrasta systematycznie, podobnie jak w przypadku różyczki, ponieważ szczepieniami objęta jest cała populacja dzieci. U dzieci i młodzieży do 19 roku życia, sukcesywnie uzupełnia się szczepienia przeciwko tym chorobom, do dwóch dawek, co daje wysoką odporność na zachorowania. Należy zaznaczyć, iż rejestrowany przypadek zachorowań wystąpił u dziecka nieszczepionego.

Tabela nr 4 Zachorowania i zapadalność na świnkę w powiecie bielskim w latach 2006-2014

2006		2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014	
Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.
244	404,8	2	3,3	6	10,1	5	8,4	4	6,8	6	10,3	3	5,2	2	3,4	1	1,7

Zachorowania na świnkę w powiecie bielskim w latach 2004-2014.

W przypadku **ospy wietrznej**, po odnotowanym w roku 2011 znaczącym wzroście zachorowań, aktualnie obserwuje się spadek rejestracji. W stosunku do roku poprzedniego liczba zachorowań na ospę wietrzną zmniejszyła się trzykrotnie. Współczynnik zapadalności jest wyraźnie niższy niż ogólnowojewódzki. (Bielsk Podlaski – 74,1, województwo podlaskie - 446,0 zachorowań na 100 tys).

Należy stwierdzić, że zachorowań, mimo obserwowanego spadku, jest stosunkowo dużo. Nie obserwuje się tak znaczących spadków rejestracji jak w przypadku świnki i różyczki. Szczepienia przeciwko ospie wietrznej są wprowadzane jedynie w grupach ryzyka

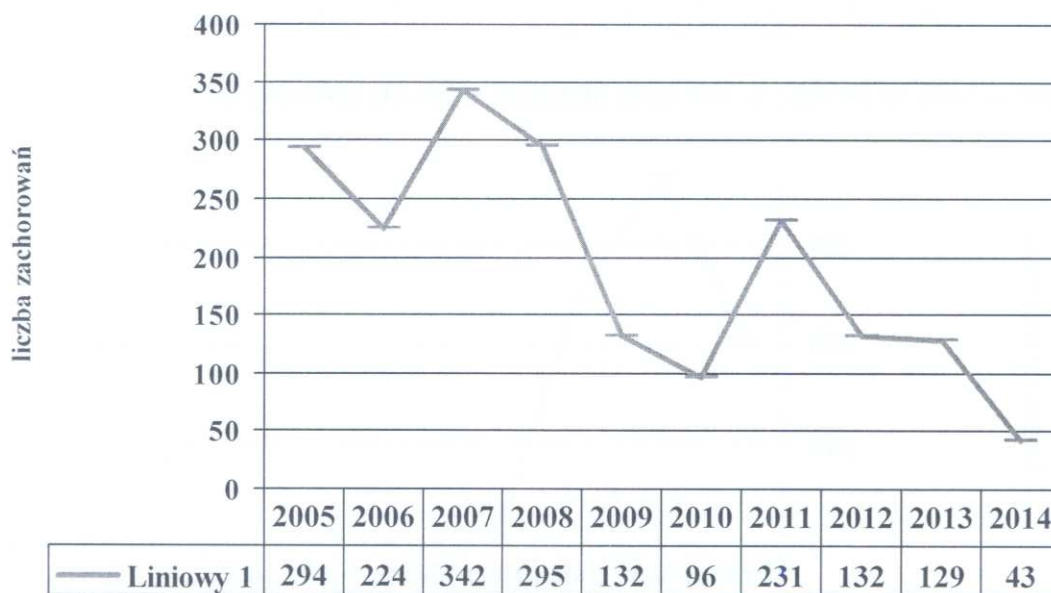

zdrowotnego, oraz ze wskazań społecznych – u dzieci poniżej 3 roku życia uczęszczających do placówek opiekuńczych. Pozostała, zdecydowanie większa część dzieci, choruje.

Tabela nr 5 Zachorowania i zapadalność na ospę wietrzną w powiecie bielskim w latach 2007-2014.

2006		2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014	
Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.
121	200,8	342	567,4	295	497,5	132	279,5	96	161,2	231	395,1	131	225	129	220,5	43	74,1

Zachorowania na ospę wietrzną w powiecie bielskim w latach 2005-2014.

Prowadząc wieloletnie obserwacje chorób wieku dziecięcego, szerzących się epidemicznie widać, jak zmienia się zachorowalność na poszczególne choroby po wprowadzeniu masowych szczepień ochronnych.

Sytuacja epidemiologiczna salmonelli, którą przedstawia poniższa tabela, w stosunku do roku poprzedniego, uległa poprawie.

2006		2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014	
Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.
26	43,1	21	34,8	22	37,1	9	15,2	18	30,8	14	23,9	15	25,8	38	65,5	14	24,1

Współczynnik zapadalności na salmonellozy w woj. podlaskim w 2012r. wyniósł 33,5 i był wyższy niż w naszym powiecie (25,8). W roku 2013 sytuacja zmieniła się na niekorzyść naszego powiatu. Współczynnik zapadalności wzrósł do 65,5, przy współczynniku wojewódzkim wynoszącym 25,1 zachorowań na 100 tys. mieszkańców. W roku sprawozdawczym zgłoszono w powiecie bielskim tylko 14 zachorowań, co dało współczynnik zapadalności 24,1, a więc bardzo zbliżony do wskaźnika wojewódzkiego, który wynosił 25,3 zachorowania na 100 tys. mieszkańców. Zgłoszone do PSSE w Bielsku Podlaskim przypadki zatruc stanowiły pojedyncze zachorowania w ogniskach domowym. Zatruc zbiorowych nie odnotowano. Zachorowania u dzieci stanowiły 21,4%.

W 2014r. w powiecie bielskim nie rejestrowano ostrego zapalenia wątroby typu B. W województwie podlaskim zarejestrowano łącznie 2 zachorowania. W PSSE w Bielsku Podlaskim zarejestrowano 10 nowych bezobjawowych nosicieli antygeny HBs. Ogółem w rejestrze figuruje 320 nosicieli antygeny. Zarejestrowano również 10 nowych przypadków nosicieli HCV. Łącznie zarejestrowanych jest 84 nosicieli.

Trudno jest ustalić rzeczywistą liczbę nosicieli HBs+ i HCV+, gdyż nie są prowadzone rutynowe badania w kierunku tego nosicielstwa. Najczęściej wykrywa się je w punkcie krwiodawstwa podczas oddawania krwi.

Przeciwno WZW typu B istnieje skuteczna szczepionka, którą podaje się wszystkim noworodkom oraz pracownikom ochrony zdrowia zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych. Akcje promocyjne przyczyniają się do podnoszenia świadomości zdrowotnej ludzi, przez co dużo osób szczepi się odpłatną szczepionką (w roku 2014 zaszczepiło się 1091 osoby), więc uodpornienie populacji sukcesywnie się zwiększa. Przeciwno WZW typu C nie ma szczepionki, przez co profilaktyka jest trudniejsza. Jedyną formą zapobiegania tej chorobie jest podjęcie na szeroką skalę akcji informacyjnych, podnoszących wiedzę społeczeństwa na ten temat. Treści na temat znaczenia dezynfekcji i sterylizacji należy kierować szczególnie do gabinetów świadczących pozamedyczne usługi z naruszeniem ciągłości tkanek.

Rok 2014 był kolejnym rokiem nadzoru nad grypą. W celu monitorowania sytuacji epidemicznej w sezonie grypowym kontynuowane były działania na bazie systemu SENTINEL, w oparciu o laboratorium wirusologiczne WSSE w Białymstoku oraz lekarza pierwszego kontaktu z NZOZ MR „Medica” i NZOZ „LEKO”. W 2014r. roku zanotowano 3657 schorzeń grypopodobnych (dla porównania w roku 2011 – 2434 zachorowania, 2012 – 1480 zachorowań, 2013- 3558). Grypy sezonowe, potwierdzonej laboratoryjnie, nie rejestrowano.

Sytuacja epidemiologiczna za rok 2014 w powiecie Bielsk Podlaski

Lp	Jednostka chorobowa	Zachorowania	Wskaźnik zapadalności w powiecie bielskim
1	Salmonellozy-zatrucia pokarmowe	14	24,3
2	Inne bakt.zak.jelitowe E.coli	4	6,9
3	Inne bakt.zak.jelitowe Clostridium difficile	16	27,8
4	Inne bakt.zak.jelitowe- określone	18	31,3
5	Inne bakt.zak.jelitowe-nie określone	9	15,6
6	Inne bakt. zatrucia .pokarmowe gronkowcowe	18	31,3
7	Inne bakter. zatrucia pokarm.- inne określone	3	5,2
8	Inne bakter. zatrucia pokarm nie określone	4	6,9
9	Wirus.zakaż. jelit.-wywołane przez rotawirusy	21	36,5
10	Wirus. zakażenia jelitowe nie określone	14	24,3
11	Wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2	7	12,2
12	Biegunka i zap.żołąd.jelit ogółem	27	46,9
13	Biegunki u dzieci do lat 2	22	38,2

POWIATOWA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA W BIELSKU PODLASKIM

14	Krztusiec	4	6,9
15	Płonica	2	3,5
16	Choroba wywoł. przez Streptoc.pyrogenes ogółem	3	5,2
17	Choroba wywoł.przez Streptoc.pyrogenes róża	3	5,2
18	Rzeżączka	1	1,7
19	Borelioza	109	189,2
20	Styczność i narażenie na wściekliznę (potrzeba szczepień)	22	38,2
21	Kleszczowe zapalenie mózgu	5	8,7
22	Inne wirus. zapalenie mózgu nie określone	1	1,7
23	Enterowirusowe zap. opon mózgowych	16	27,8
24	Wirus. zap. opon mózgowych inne określone i .nieokreslone	14	24,3
25	Ospa wietrzna	43	74,7
26	Różyczka	1	1,7
27	AIDS	1	1,7
28	Świnka	1	1,7
29	Choroba wywoł. przez Streptococcus pneumoniae –ogółem	3	5,2

30	Choroba wywoł. przez <i>Streptococcus pneumoniae</i> –zapalenie opon mózgowych	3	5,2
31	Choroba wywoł. przez <i>Streptococcus pneumoniae</i> – posocznica	1	1,7
32	Zapalenie opon mózgowych inne i nie określone	10	17,4

III. REALIZACJA SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH OBOWIĄZKOWYCH W 2014 ROKU

W 2014 roku szczepienia prowadzone były w 17 punktach szczepień należących głównie do podmiotów leczniczych realizujących zadania podstawowej opieki zdrowotnej, oraz w SPZOZ w Bielsku Podlaskim, pozostającym pod nadzorem sanitarnym Wojewódzkiej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej. Ogółem, pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora w Bielsku Podlaskim znajduje się **10295** kart szczepień (stan na 31.12.2014r.). Kartoteki szczepienne znajdują się u lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej, odpowiedzialnych za realizację programu szczepień ochronnych. W ramach obowiązkowego Programu Szczepień Ochronnych prowadzone jest uodpornianie przeciwko: gruźlicy, wirusowemu zapaleniu wątroby typu B, błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis, odrze, śwince, różyczce oraz chorobom wywołanym przez *Haemophilus influenzae* typu b, oraz p/ospie wietrznej i p/ *Streptococcus pneumoniae* dzieciom z określonymi wskazaniami zdrowotnymi lub społecznymi.

Wykonawstwo szczepień w poszczególnych rocznikach jest zgodne z obowiązującymi przepisami prawnymi. Obserwuje się zainteresowanie szczepionkami wysokoskojarzonymi, finansowanymi przez rodziców. Wśród dzieci urodzonych w 2012 roku, taką szczepionką zaszczepiono 34,2%, zaś wśród dzieci urodzonych w 2013 - 39,1% podlegającej do uodpornienia populacji (analiza przeprowadzona w kwietniu 2014r.).

Zainteresowanie innymi szczepionkami zalecanymi, finansowanymi przez rodziców nie jest duże, chociaż obserwuje się niewielki wzrost ich wykorzystania.

Szczepienia zalecane (nie finansowane z budżetu państwa) w latach 2007-2014

Lp.	Rodzaj szczepienia	Liczba osób zaszczepionych w roku:							
		2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007
1.	Ospa wietrzna	9	35	4	5	1	1	7	2
2.	WZW typu A	2	3	16	13	6	6	2	12
3.	WZW typu B (dotyczy osób powyżej 20 roku życia)	1091	1334	1078	1234	1291	944	400	326
4.	Biegunka rotawirusowa	45	32	33	15	15	13	9	0
5.	Zakażenie wirusem brodawczaka	2	0	1	1	1	4	1	0

	ludzkiego								
6.	Zakażenia <i>Neisseria meningitidis</i>	5	2	1	23	9	18	10	9
7.	Kleszczowe zapalenie mózgu	66	29	42	74	65	105	80	70
8.	Zakażenie <i>Streptococcus pneumoniae</i>	53	112	119	118	71	82	56	36
9.	Grypa	934	1105	1015	1304	1246	1836	1298	1132

IV. OCENA PRZESTRZEGANIA REŻIMU PRZECIWEPIDEMICZNEGO W PLACÓWKACH OCHRONY ZDROWIA NA TERENIE POWIATU BIELSKIEGO

W powiecie bielskim w 2014r. usługi zdrowotne świadczone w 100 obiektach, w tym w 45-ciu działalność leczniczą wykonywano przez podmioty lecznicze i 55-ciu działalność leczniczą wykonywano przez praktykę zawodową.

W 2014 roku nadzorem sanitarnym objęto:

- 10 podmiotów leczniczych realizujących świadczenia podstawowej opieki zdrowotnej w ramach, których funkcjonuje 17 przychodni,
- 10 podmiotów leczniczych realizujących świadczenia z zakresu stomatologii,
- 7 specjalistycznych przedsiębiorstw podmiotów leczniczych,
- Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa,
- Zakład Pomocy Doraźnej w Bielsku Podlaskim oraz Filię Zakładu Pomocy Doraźnej w Brańsku i Filię Zakładu Pomocy Doraźnej w Boćkach ,
- 29 gabinetów indywidualnej specjalistycznej praktyki lekarskiej,
- 24 gabinetów praktyki stomatologicznej,
- 2 gabinety specjalistyczne praktyki lekarzy dentyków
- jedną grupową praktykę lekarzy dentyków
- jeden punkt pobrań prób do analiz laboratoryjnych
- 3 podmioty świadczące opiekę pielęgniarską w domu pacjenta
- 2 zakład diagnostyki obrazowej

Charakterystyka stanu technicznego, funkcjonalnego i wyposażenia obiektów.

Bieżące kontrole wykazały zadawalający stan sanitarno-techniczny większości placówek. W jednej placówce, prowadzącej działalność leczniczą z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej (NZOZ w Wyszkach Ośrodek Zdrowia w Strabli), stwierdzono uchybienia natury higieniczno-sanitarnej, w związku z czym, wszczęto postępowanie administracyjne. z terminem wykonania decyzji do 31.08.2015r Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa Oddział w Bielsku Podlaskim, zrealizowało program dostosowania do obowiązujących przepisów, przenosząc się do nowobudowanego budynku. Dwie nadzorowane placówki nie zrealizowały jeszcze planów dogotowania obiektów do obowiązujących przepisów prawnych .Odstępstwa od wymogów nie wpływają na jakość świadczonych usług.

Utrzymanie bieżącej czystości i porządku pomieszczeń.

Stan sanitarno-porządkowy skontrolowanych placówek opieki zdrowotnej należy uznać za zadawalający. W trakcie przeprowadzania kontroli placówek nie stwierdzano nieprawidłowości procesów mycia i dezynfekcji pomieszczeń, urządzeń sanitarnych i sprzętu.

Dezynfekcja .

Do dezynfekcji zużytego sprzętu i materiału stosuje się preparaty dezynfekcyjne dopuszczone do stosowania zgodnie z zakresem działania wynikającym z dokumentów rejestracyjnych. Dezynfekcja jest prowadzona zgodnie z opracowanymi procedurami oraz zgodnie z instrukcjami użycia poszczególnych środków. Roztwory użytkowe do dezynfekcji narzędzi sporządzane są zgodnie z zaleceniami producentów.

Sterylizacja

Procedury sterylizacji prowadzone są w placówkach prawidłowo. W każdej z nich prowadzona jest kontrola wewnętrzna wskaźnikami biologicznymi i chemicznymi. Wysterylizowany materiał i sprzęt przechowywany jest prawidłowo.

V. OCENA SANITARNA POWIATU W ZAKRESIE BEZPIECZEŃSTWA ŻYWNOŚCI ZA 2014 ROK

Pracownicy sekcji Higieny Żywności i Przedmiotów Użytku Powiatowej Stacji Sanitarnej–Epidemiologicznej w Bielsku Podlaskim w roku 2014, w ramach urzędowej kontroli: żywności, materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością oraz kosmetyków nadzorem objęli **680** obiektów (w tym **9** obiektów obrotu kosmetykami). Spośród obiektów znajdujących się w ewidencji – skontrolowano **434** zakłady, natomiast w **328** obiektach dokonano kompleksowej oceny zakładu według kryteriów ustalonych w obowiązujących arkuszach oceny.

W nadzorowanych obiektach przeprowadzono ogółem **719** urzędowych kontroli, tym **49** kontroli interwencyjnych oraz **43** kontrole akcyjne.

W roku 2014 zatwierdzono bezwarunkowo 92 obiekty żywności i żywienia.

Przedstawione poniżej dane wskazują, że stan sanitarny obiektów żywności i żywienia utrzymuje się na podobnym poziomie.

Rok	Odsetek obiektów niezgodnych z wymaganiami (o złym stanie sanitarnym)
2014	0,23
2013	0
2012	0
2011	0,24

W 2014 roku, w zakładach żywności i żywienia, przeprowadzone zostały urzędowe kontrole żywności (kontrole kompleksowe) pod względem zgodności z obowiązującymi wymaganiami ustawodawstwa, na podstawie obowiązujących procedur oraz w oparciu o jednolite kryteria ujęte we właściwych *arkuszach oceny stanu sanitarnego* dla poszczególnych grup obiektów.

Na podstawie przeprowadzonej analizy ocen stanu sanitarnego dokonanych w roku 2014 sklasyfikowano **1 obiekt jako niezgodny** z wymaganiami, co stanowi to 0,30% ogółu

sklasyfikowanych, a 0,24% skontrolowanych, zaś w latach 2012-2013 wszystkie zakłady zostały ocenione jako zgodne z wymaganiami.

Analiza porównawcza danych z lat 2011 – 2014 wykazała, że sukcesywnie spada odsetek zakładów negatywnie ocenianych. Dużej poprawie uległ stan sanitarny piekarni, zakładów małej gastronomii, zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego i otwartego oraz sklepów spożywczych i kiosków.

Stan sanitarno-techniczny obiektów żywności i żywienia ulega stałej poprawie w poszczególnych grupach obiektów żywności i żywienia i utrzymuje się na dobrym poziomie, jedynie w grupie magazynów hurtowych obserwuje się znacznie pogorszenie stanu sanitarnego co obrazuje poniższa tabela:

Lp	Grupa obiektów	Odsetek negatywnie ocenianych obiektów			
		2011	2012	2013	2014
1	Zakłady produkcji żywności:				
	Wytwórnice lodów	0	0	0	0
	Piekarnie	0	0	0	0
	Wytwórnice napojów bezalkoholowych	0	0	0	0
2	Sklepy spożywcze	0	0	0	0
3	Kioski spożywcze	2,0	0	0	0
4	Magazyny hurtowe	0	0	0	8,33%
5	Zakłady małej gastronomii	2	0	0	0
6	Zakłady żywienia zbiorowego otwartego	0	0	0	0
7	Zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego	0	0	0	0

W 2014 roku pracownicy sekcji HŻŻ i PU skontrolowali **434** obiekty z następujących grup:

➤ **Zakłady produkcji żywności:**

- ✓ wytwórnice lodów – 3 obiekty,
- ✓ automaty do lodów – 7 obiektów,
- ✓ wytwórnice tłuszczów roślinnych – 1 obiekt,
- ✓ piekarnie – 9 obiektów,
- ✓ ciastkarnie – 2 obiekty,
- ✓ przetwórnice owocowo – warzywne – 1 obiekt,
- ✓ wytwórnice napojów bezalkoholowych – 1 obiekt,
- ✓ zakłady garmazeryjne – 1 obiekt;
- ✓ zakłady przemysłu zbożowo-młynarskiego – 2 obiekty,
- ✓ wytwórnice wyrobów cukierniczych – 1 obiekt,
- ✓ zakład produkcji i konfekcjonowania przypraw – 1 obiekt,
- ✓ inne wytwórnice żywności – 5 obiektów,

➤ **Obiekty obrotu żywnością:**

- ✓ sklepy spożywcze – 145 obiektów,
- ✓ kioski spożywcze – 45 obiektów,
- ✓ magazyny hurtowe – 11 obiektów,
- ✓ obiekty ruchome i tymczasowe – 29 obiektów,

- ✓ środki transportu - 23 obiekty
- ✓ inne obiekty obrotu żywnością – 21 obiektów.
- **Zakłady żywienia zbiorowego:**
  - ✓ zakłady żywienia zbiorowego otwartego – 58 obiektów, w tym zakłady małej gastronomii – 35;
  - ✓ zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego – 47 obiektów, w tym: stołówki pracownicze – 1, bloki żywienia w domach opieki społecznej – 3, stołówki szkolne – 21, stołówki w bursach i internatach – 1, stołówki na koloniach/obozach/zimowiskach – 8, stołówki w przedszkolach – 9, zakład usług cateringowych – 1, inne zakłady żywienia – 3.
- **Zakłady produkcji i obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością:**
  - ✓ zakłady produkcyjne – 1 obiekt,
  - ✓ miejsca obrotu – 11 obiektów.
- **Zakłady obrotu kosmetykami – 9 obiektów.**

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości w kontrolowanych zakładach produkcji i obrotu żywności na terenie powiatu bielskiego w 2014 roku dotyczyły:

- niewłaściwego stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń;
- nieprawidłowego stanu sanitarno-higienicznego urządzeń, sprzętu produkcyjnego, wyposażenia lub brak w dostatecznej ilości;
- braku skutecznego, prawidłowego systemu wentylacji mechanicznej w zakładzie;
- braku prawidłowego zabezpieczenia zakładu przed dostępem szkodników;
- niewłaściwego przechowywania środków spożywczych, niezgodnie z warunkami deklarowanymi przez producentów produktów, brak zapewnionych warunków termicznych do przechowywania żywności łatwo psującej się;
- nieprawidłowego przechowywania wprowadzanych do obrotu środków spożywczych nieopakowanych w warunkach narażonych na wtórne zanieczyszczenia;
- nieprawidłowego znakowania wprowadzanych do obrotu artykułów spożywczych;
- braku do wglądu dokumentacji potwierdzającej opracowanie i wdrażanie procedur systemu HACCP.
- nieprzestrzegania zapisów instrukcji dobrej praktyki higienicznej (GHP), oraz dobrej praktyki produkcyjnej (GMP); brak prowadzonych zapisów w ramach kontroli wewnętrznej z realizacji zasad dobrej praktyki higienicznej;
- braku systematycznych zapisów z monitorowania temperatury przechowywania środków spożywczych łatwopsujących się;

Z przeprowadzonych w 2014 roku kontroli wynika, że:

- w 413 zakładach produkcji i obrotu żywnością opracowano i wdrożone instrukcje dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej (GHP/GMP)
- w 146 zakładach wdrożono procedury systemu zasad HACCP.

W porównaniu do 2013r. zwiększyła się liczba zakładów ze 141 do 146 posiadających wdrożone procedury systemu HACCP.

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej działają również w ramach sieci systemu RASFF – System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach. W ramach RASFF przesyłane są informacje o produktach, które nie spełniają wymagań przepisów prawnych i stanowią równocześnie potencjalne zagrożenie dla zdrowia lub życia konsumentów. System obejmuje wszystkie Państwa Członkowskie Unii Europejskiej, Komisje Europejskie i Europejski Urząd do Spraw Bezpieczeństwa Żywności. W Polsce

Główny Inspektor Sanitarny kieruje siecią systemu RASFF, tworzy Krajowy Punkt Kontaktowy systemu RASFF, jest odpowiedzialny za jego funkcjonowanie i powiadamia Komisję Europejską o zarejestrowanej w Rzeczypospolitej Polskiej niebezpiecznej żywności oraz środkach żywienia zwierząt.

W 2014r. w związku z otrzymaniem powiadomień w ramach funkcjonowania systemu RASSF przekazanych przez Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku oraz Państwowych Powiatowych inspektorów sanitarnych dotyczących stwierdzenia w obrocie lub produkcji niebezpiecznych produktów ogółem przeprowadzono 29 urzędowe kontrole.

Przeprowadzane urzędowe kontrole dotyczyły powiadomień przesyłanych w ramach systemu RASSF w sprawie stwierdzenia w obrocie lub produkcji niebezpiecznych artykułów, w tym:

- środków spożywczych pn.: *suplement diety pn. „OksyElite Pro”*, *„Mielonka z indykiem”*, *„Morele suszone Kresto”*, *„Melvit Mąka kukurydziana 400g”*, *„Szproty wędzone w oleju”*, *Winogrona pn „Fruchincha”*, *„Kasza gryczana prażona cała”*, *„Morele Bio suszone na słońcu niesiarkowane”*, *„Rekon błękitny”*, *„Otręby pszenne SANTE”*, *„Proszek kakaowy”*, *Gruszki połówki w lekkim syropie”*, *Figi suszone”*,
- materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością: *„Tarka do ziemniaków”*,

Ogółem sporządzono 29 protokołów kontroli sanitarnej z przeprowadzonych urzędowych kontroli z ww. zakresu.

Skontrolowano ogółem 16 obiektów, w tym:

- zakłady produkcyjne – 2 obiekty (piekarnie),
- sklepy spożywcze – 9 obiektów,
- magazyny hurtowe – 1 obiekt,
- inne obiekty obrotu żywnością – 1 obiekt,
- zakłady żywienia zbiorowego otwarte – 1 obiekt,
- miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością – 4 obiekty.

W trakcie przeprowadzanych czynności kontrolnych w zakładach i z dokonanych przeglądów wprowadzanej do obrotu żywności oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością – nie stwierdzono w sprzedaży lub produkcji artykułów będących przedmiotem powiadomień.

W roku 2014 odbyły się 2 posiedzenia zespołu ds. RASFF dotyczące:

- ✓ zakwestionowanych 5 próbek żywności: stwierdzenie obecności w produkcie pn. **„Lody mleczne o smaku waniliowo – śmietankowym”** (Grupa 0410 Lody z udziałem mleka tradycyjne) ponadnormatywnej liczby bakterii Enterobacteriaceae w 1 g,
- ✓ przekroczenie limitów WWA w środku spożywczym pn. **„Boczek wędzony „U Jana”** (*Sprawozdanie Nr LZ.9051.914.2014 z badań środków spożywczych z dnia 21.10.2014r.*). Całość dokumentacji przesłano właściwemu Powiatowemu Lekarzowi Weterynarii.

Wystosowywano pisma do właściwych Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych oraz właścicieli zakładów.

Ocena sposobu jakości żywienia w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego

W ramach realizacji zagadnienia w 2014 roku skontrolowano łącznie 47 obiektów, w tym:

- Stołówki pracownicze przy zakładach pracy – 1 obiekt (żywienie w systemie cateringowym),
- Bloki żywienia w domach pomocy społecznej – 3 obiekty,
- Stołówki szkolne – 21 obiektów (w tym żywienie w systemie cateringowym - 11 obiektów),
- Stołówki w bursach i internatach – 1 obiekt,
- Stołówki na koloniach, półkoloniach i obozach – 8 obiektów,
- Stołówki w przedszkolach – 9 obiektów (w tym żywienie w systemie cateringowym – 4 obiekty),
- Zakład usług cateringowych - 1 obiekt,
- Stołówki w innych zakładach żywienia – 3 obiekty (żywienie w systemie cateringowym).

Dokonano oceny stanu sanitarno-technicznego zakładów w oparciu o „Arkusze stanu sanitarnego zakładu żywienia zbiorowego” (33 obiekty) – stwierdzono że oceniane zakłady żywienia zbiorowego są „zgodne z wymaganiami”.

W w/w obiektach przeprowadzono ogółem 68 urzędowych kontroli żywności. Sporządzono 68 protokołów z kontroli sanitarnej: w tym 3 z uchybieniami.

Wydano 3 decyzje administracyjne nakazujące wykonanie obowiązków.

Sankcje karnych nie stosowano.

Ponadto w kontrolowanych zakładach dokonywano oceny stopnia wdrożenia systemu HACCP. W wyniku kontroli stwierdzono, że w 47 zakładach wdrożono zasady dobrej praktyki higienicznej, a w 17 stwierdzono, że system HACCP jest wdrożony.

Zgodnie z „Powiatowym planem pobierania materiałów do oceny jakości żywienia w placówkach żywienia zbiorowego zamkniętego w powiecie Bielsk Podlaski w roku 2014” dokonano oceny jakości żywienia, na podstawie analizy jadłospisów i dekadowych zestawień zużytych produktów do produkcji posiłków, w 3 obiektach (2 bloki żywienia domu pomocy społecznej oraz stołówka internatu).

W poniższym zestawieniu przedstawiono nieprawidłowości dotyczące jakości żywienia:

- a) pensjonariuszy w domach opieki społecznej:
  - ✓ nieprawidłowy udział energii pochodzącej z tłuszczu lub białka;
  - ✓ niskie zużycie produktów zawierających: witaminę C, wapń;
  - ✓ wysokie zużycie produktów zawierających żelazo;
  - ✓ wysoka wartość energetyczna posiłków;
  - ✓ zbyt duża zawartość soli (chlorku sodu) w analizowanym posiłku obiadowym.

- b) młodzieży w internatach:
  - ✓ niskie zużycie produktów zawierających: witaminę C i wapń.
  - ✓ niskie zużycie produktów zawierających wapń,
  - ✓ nieprawidłowy udział energii pochodzącej z tłuszczu (34,42%) i z białka (12,57%).

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w żywieniu (młodzieży, pensjonariuszy) wystosowano 3 listy intencyjne do jednostek organizacyjnych, które dotyczyły podjęcia działań w celu poprawy jakości żywienia zgodnych z zaleceniami żywieniowymi.

W porównaniu do roku poprzedniego wyżywienie dzieci, młodzieży i pensjonariuszy domów opieki utrzymywało się na podobnym poziomie.

Ocena jakości zdrowotnej środków spożywczych produkowanych i wprowadzanych do obrotu na terenie powiatu Bielsk Podlaski.

W roku 2014 w celu oceny jakości zdrowotnej środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, kosmetyków produkowanych i wprowadzanych do obrotu na terenie powiatu Bielsk Podlaski, pobierano próbki do badań laboratoryjnych. Próbki do badań laboratoryjnych pobierano zgodnie z „Powiatowym planem pobierania próbek w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu w Państwowej Inspekcji Sanitarnej na rok 2012” oraz w przypadku powzięcia podejrzenia o niewłaściwą jakość zdrowotną i analizę ryzyka.

W roku 2014 pobrano ogółem **155 próbek**: żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, próbek sanitarnych, wyrobów kosmetycznych, w tym:

- 75 próbek żywności pobranych w ramach urzędowej kontroli żywności;
  - 66 próbek żywności pobranych w ramach urzędowej kontroli i monitoringu;
  - 1 próbka żywności pobrana w ramach monitoringu;
  - 9 próbek sanitarnych pobranych w ramach urzędowej kontroli;
  - 2 próbki materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością;
- oraz
- 2 próbki kosmetyków pobranych w ramach urzędowej kontroli;
- Pobrane próbki badane były w laboratoriach akredytowanych.

Próbki pobierane były w następujących grupach obiektów:

- **Obiekty produkcji żywności** Ogółem pobrano **55 próbek**, w tym:
  - 52 próbek żywności,
  - 3 próbki sanitarne (wymazy ze sprzętu).
- **Obiekty obrotu żywnością** Ogółem pobrano 90 próbek żywności.
- **Obiekty żywienia zbiorowego otwartego** Pobrano ogółem **6 próbek sanitarnych (wymazy sanitarne)**, w tym w zakładzie małej gastronomii - **3 próbki** sanitarne (wymazy ze sprzętu).
- **Miejsca obrotu materiałami i wyrobami** Pobrano **2 próbki** z 17. Grupy: **Materiały i wyroby** przeznaczone do kontaktu z żywnością (w ramach urzędowej kontroli);

W 2014r. do badań laboratoryjnych nie pobrano próbek poza planem tzw. „ekstra”. Natomiast w trakcie przeprowadzanych działań kontrolnych, bezpośrednio w kontrolowanych obiektach pracownicy sekcji HŻŻ i PU w Bielsku Podlaskim dokonali oceny jakości zdrowotnej tłuszczów używanych w procesach technologicznych przygotowywania żywności (smażenia) – 5 partii tłuszczów z użyciem szybkich testów. W trakcie przeprowadzanej oceny

nie stwierdzono przekroczenia, w badanym tłuszczu, limitów zawartości substancji zanieczyszczających, dlatego próbki nie były przekazywane do laboratorium celem wykonania badań przesiewowych (screeningowe) związków polarnych w tłuszczach.

W ramach realizacji powiatowego planu pobrano do badań **144** próbki w kierunku oznaczania:

- pozostałości pestycydów – 12 próbek;
- zanieczyszczenia metalami szkodliwymi dla zdrowia – 11 próbek;
- zawartości azotanów – 2 próbki;
- zanieczyszczenia 3-MCPD i estry 3-MCPD – 1 próbka.
-
- jodu w soli spożywczej – 2 próbki
- zanieczyszczeń mikrobiologicznych – 88 próbek;
- określenia poziomu zanieczyszczenia mykotoksynami – 4 próbki;
- zawartości substancji dodatkowych dozwolonych i substancji niedozwolonych w żywności – 6 próbek;
- oznaczenia parametrów czystości substancji dodatkowych – 1 próbka;
- obecności materiału zmodyfikowanego genetycznie – 2 próbki,
- badania żywności napromienianej promieniowaniem jonizującym – 2 próbki;
- prawidłowości znakowania suplementów diety i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego – 4 próbki
- ocena zawartości witamin i składników mineralnych w żywności wzbogacanej – 4 próbki;
- badania substancji migrujących z materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością – 2 próbki (wyroby z tworzyw sztucznych – przybory kuchenne z poliamidu);
- badania zanieczyszczenia WWA (benzo[a]piren – 3 próbki,
- glutenu – 1 próbka.

Pobrane próbki w badanych parametrach – zastrzeżeń nie budziły, z wyjątkiem **6 próbek, w tym:**

- 04. Mleko i przetwory mleczne / 0410. Lody z udziałem mleka (tradycyjne) – 5 próbek (stwierdzono ponadnormatywną liczbę bakterii Enterobacteriaceae),
- 24. Grupa: Środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego / 2405 – Środki spożywcze zaspokajające zapotrzebowanie organizmu przy intensywnym wysiłku fizycznym, zwłaszcza sportowców (innych niż napoje energetyzujące) – 1 próbka (stwierdzono niewłaściwe znakowanie, które nie odpowiada wymaganiom określonym w obowiązujących przepisach prawnych).

Działalność kontrolno - represyjna

W 2014r. w zakładach objętych nadzorem przeprowadzono ogółem **719** urzędowych kontroli.

W związku z przeprowadzanymi urzędowymi kontrolami w obiektach żywnościowo żywieniowych pracownicy sekcji HŻŻ i PU podejmowali działania zgodnie z posiadanymi kompetencjami na podstawie obowiązujących przepisów prawnych, w tym:

- ✓ W celu wyeliminowania stwierdzonych naruszeń prawa żywnościowego wydawano decyzje nakazujące poprawę warunków sanitarnych i prowadzono postępowanie administracyjno- egzekucyjne. Wydano ogółem **79 decyzji administracyjnych**, w tym 64 decyzji nakazujących poprawę warunków sanitarnych oraz 15 decyzji zmieniających termin realizacji obowiązków..
- ✓ Wydano **152 decyzje (płatnicze)** na kwotę **11 970zł** - obciążające przedsiębiorców.
- ✓ Wydawano decyzje zatwierdzające zakład w związku z wnioskami przedsiębiorców o zatwierdzenie zakładu podlegających urzędowej kontroli żywności.
- ✓ Wydano **32 decyzje wykreślenia** zakładu z rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli.
- ✓ Wobec osób winnych zaniedbań higieniczno-sanitarnych stosowano sankcje karne (mandaty karne kredytowane) - **1 mandat** karny na kwotę 150 zł .
- ✓ Udzielano pisemnej odpowiedzi do Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku w terminach wyznaczonych w pismach.
- ✓ Udzielano pisemnej odpowiedzi Stronom wnoszącym o interwencję.
- ✓ Prowadzono postępowanie wyjaśniające w związku ze stwierdzeniem bądź podejrzeniem o niewłaściwą jakość zdrowotną żywności.
- ✓ Nie wydawano decyzji unieruchomienia/przerwania działalności zakładu.

VI. OCENA STANU SANITARNEGO POWIATU W ZAKRESIE HIGIENY KOMUNALNEJ ZA ROK 2014

I. Nadzór nad jakością wody do spożycia

Zgodnie z wdrożonym monitoringiem jakości wody do spożycia nadzorem objęto 21 wodociągów (14 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia i 7 wodociągów lokalnych) znajdujących się na terenie powiatu bielskiego.

Na terenie powiatu znajduje się:

- 13 wodociągów o wydajności 100-1000 m³/d (wodociągi: Brańsk, Bielsk Podlaski gminny, Bolesty, Rajsk, Boćki, Kalnica, Koszewo, Domanowo, Brzeźnica, Orla, Oleksze, Rudka, Budlewo)
- 1 wodociąg o wydajności 1000-10000 m³/d (wodociąg w Bielsku Podlaskim).
- 7 wodociągów lokalnych (wodociągi: Zakładu Produkcyjnego HOOP w Bielsku Podlaskim, Zajazdu „Zagłoba” w Ploskach, Ośrodka Wypoczynkowego w Ploskach nad Narwią wł. Uniwersytet w Białymstoku, Ośrodka Wypoczynkowego „Ptasia Osada” w Ploskach nad Narwią wł. Agnieszka Dobrodumow Firma Handlowo-Usługowa w Białymstoku, Zakładu Produkcyjnego „Bielmlek” Spółdzielnia Mleczarska w Bielsku Podlaskim, Zakładu Mięsnego „Netter” w Bielsku Podlaskim i Zakładu „Suempol” w Bielsku Podlaskim).

Ogólna liczba ludności korzystającej z wody o kontrolowanej jakości, jak wynika z danych zebranych od właścicieli wodociągów, wynosi – **57,349** tys.

Liczba ludności korzystającej z wody o niekwestionowanych parametrach na dzień 31.12.2014r. wynosi – 57,349 tys. (100%).

Ze względu na przekroczenia parametrów organoleptycznych, chemicznych i fizykochemicznych nie wydawano decyzji na odstępstwa oraz na warunkową jakość wody O nielicznych, występujących przekroczeniach, właściciele wodociągów byli powiadamiani natychmiast przez PSSE w Bielsku Podlaskim. Szybko podejmowane działania skutecznie eliminowały przyczyny powstania przekroczeń, a powtórnie pobierane próbki wody potwierdzały skuteczność podejmowanych decyzji. Gmina Bielsk Podlaski przeprowadziła gruntowną modernizację 2 wodociągów: wodociągu Rajsk i Bolesty. Budynki stacji uzdatniania wody zostały odnowione, a sprzęt i urządzenia służące do uzdatniania wody wymieniono na nowe. Odżelaziacze, odmanganiacze wymieniono na ciśnieniowe filtry pośpieszne oraz zamontowano w obydwu hydroforniach zbiorniki wyrównawcze. Wydano 9 decyzji na wbudowanie materiałów i urządzeń, w sieci wodociągowej (6 decyzji dotyczyło rozbudowy sieci wodociągu Bielsk Podlaski, 1 – sieci wodociągu w Rudce, 1 - SUW w Rajsku, 1 - SUW w Bolestach .

Wydano 8 komunikatów o jakości wody i 10 wystąpień do organów administracji samorządowych oraz jednostek odpowiedzialnych za eksploatację ujęć wodociągowych.

Porównując wyniki pobranych próbek wody w latach ubiegłych z poszczególnych wodociągów, można stwierdzić, że jakość wody utrzymuje się na podobnym poziomie. Efektem prowadzonego nadzoru jest między innymi 100 procentowa liczba ludności zaopatrzona w wodę dobrej jakości. Administratorzy wodociągów prawidłowo prowadzili kontrole wewnętrzne, przestrzegając częstotliwości i zakresu badań, za wyjątkiem wodociągu w Rudce, którego właściciel nie przesłał do PSSE w Bielsku Podlaskim pełnych wyników badań z zakresu przeglądowego. Brak pełnych wyników badań stanowi podstawę do wszczęcia postępowania administracyjnego.

W nadzorowanych wodociągach w 2014r. nie wszczynano postępowania administracyjnego na poprawę jakości wody. Drobne przekroczenia parametrów fizykochemicznych (mętność, mangan) były natychmiast korygowane, a powtórnie pobrane próbki nie wykazywały przekroczeń sprawdzanych parametrów. Właściciele i administratorzy wodociągów powinni wnikliwie analizować wyniki badań próbek wody uzyskiwanych w ramach kontroli wewnętrznej. W przypadku podwyższenia parametrów ustalać przyczynę i podejmować

działania mające na celu poprawę jakości wody. O występujących przekroczeniach jak i podejmowanych działaniach niezwłocznie informować PPIS w Bielsku Podlaskim.

Oceniając natomiast stan techniczny stacji uzdatniania wody, należy stwierdzić, iż konieczne jest w dalszym ciągu unowocześnianie systemów technologii uzdatniania wody.

II. Nadzór nad jakością wody w miejscu wykorzystywanym do kąpieli na rzece Narew oraz w basenach kąpielowych w Bielsku Podlaskim

W powiecie bielskim w 2014r. prowadzono nadzór sanitarny nad miejscem wykorzystywanym do kąpieli na rzece Narew w okolicy wsi Ploski. Administrator miejsca wykorzystywanego do kąpieli przedstawił pozytywne wyniki z badań próbek wody pobranych przed otwarciem sezonu i 1 raz w trakcie sezonu, w związku z czym PPIS w Bielsku Podlaskim wydał 2 decyzje o przydatności wody do kąpieli. W/w decyzje przekazano do Urzędu Gminy Bielsk Podlaski i Powiatowej Komendy Policji w Bielsku Podlaskim.

Przed sezonem i w sezonie bieżący stan porządkowy miejsca wykorzystywanego do kąpieli oraz przyległych terenów nie budził zastrzeżeń.

Objęto nadzorem 2 baseny: basen odkryty Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Bielsku Podlaskim (czynny sezonowo) i Pływalnię Miejską „WODNIK” w Bielsku Podlaskim (czynna cały rok).

Przeprowadzono 11 kontroli, do badań laboratoryjnych pobrano 29 próbek wody. Na bieżąco sporządzano oceny przydatności wody do kąpieli. Stan sanitarno – techniczny ww. obiektów bez zastrzeżeń.

III. Nadzór nad stanem sanitarno-higienicznym obiektów użyteczności publicznej

W 2014 roku objęto nadzorem 125 obiektów (3 ustępy publiczne; 3 domy opieki; 1 hotel; 5 obiektów, w których świadczone są usługi hotelarskie; 40 zakładów fryzjerskich; 7 zakładów, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług fryzjerskich, kosmetycznych, odnowy biologicznej; 9 gabinetów kosmetycznych; 3 dworce; 13 cmentarzy; 4 zakłady pogrzebowe oraz 35 innych obiektów użyteczności publicznej). Przeprowadzono 227 kontroli obiektów.

Ogólnie należy stwierdzić, że stan sanitarny kontrolowanych obiektów utrzymuje się na porównywalnym poziomie z rokiem ubiegłym i uznaje się jako dobry. Uchybienia stanu sanitarno-technicznego stwierdzono w 4 obiektach:

- **Stacja Paliw w Haćkach** - uchybienia z zakresu higieny pracy, postępowanie z terminem wykonania decyzji 15.01.2014r. zostało zakończone.

- *Stacja Paliw Nr 690 PKN ORLEN S.A. w Bielsku Podlaskim* - postępowanie prowadzone od 2008r. z terminem wykonania decyzji 14.04.2014r. zostało zakończone.

- *Zakład Kosmetyczny „Studio Pielęgnacji Urody” wł. M. Dankiewicz 17-100 Bielsk Podlaski ul. Kazimierzowska 2/13* – prowadzone postępowanie administracyjne zostało zakończone.

- *Dom Opieki Społecznej „ARKA” w Koźynie 66 17-100 Bielsk Podlaski* – prowadzone postępowanie administracyjne z terminem wykonania decyzji 30.06.2015r.

Do Sekcji Higieny Komunalnej w 2014 roku skierowano 1 wniosek, dot. prowadzenia usług w lokalu mieszkalnym. Przeprowadzono kontrolę doraźną interwencyjną.

Reasumując, stan powiatu bielskiego w zakresie Higieny Komunalnej utrzymuje się na podobnym poziomie do roku ubiegłego i uznaje się jako dobry.

VII. OCENA SANITARNA POWIATU W ZAKRESIE HIGIENY PRACY ZA 2014 ROK

I. Ocena stanu sanitarnego powiatu bielskiego w zakresie higieny pracy – 2014r.

W 2014r. pracownicy Sekcji Higieny Pracy skontrolowali 137 zakładów pracy. Przeprowadzono łącznie 138 kontroli kompleksowych i tematycznych. Przeprowadzone kontrole wykazały nieprawidłowości w 12 skontrolowanych obiektach. Przekroczenie najwyższych dopuszczalnych normatywów higienicznych stwierdzono w 3 zakładach (w 2013r -4 zakłady). Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bielsku Podlaskim wydał łącznie 19 decyzji merytorycznych w tym 14 decyzji stwierdzające uchybienia.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości w kontrolowanych zakładach:

- przekroczenia czynników szkodliwych dla zdrowia: 3 zakłady (11 nakazów)
- przekroczenia hałasu słyszalnego – (w przekroczonych normatywach higienicznych pracowało 36 osób)
  - w odniesieniu do 2013r. obniżono NDN w zakresie hałasu dla 21 osób; NDS w zakresie pyłów dla 2 osób)
- brak aktualnych pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia - 6 zakładów (wydano 44 nakazy)
- w zakresie dokumentacji stosowanych substancji chemicznych i ich mieszanin: 1 zakład (wydano 2 nakazy)
- niewłaściwe warunki sanitarno-higienicznych pomieszczeń pracy oraz pomieszczeń socjalnych – 3 zakłady (12 nakazów)
- brak oceny ryzyka zawodowego - 3 zakłady (wydano 3 nakazy)

W kontrolowanych zakładach zatrudnionych było łącznie 6315 pracowników (w 2013r.- 5519) w tym w narażeniu na czynniki szkodliwe i uciążliwe pracowało 4562 osoby (w 2013r.- 4094), w przekroczonych normatywach higienicznych pracowało 36 osób, w narażeniu na czynniki rakotwórcze pracowało 117 osoby, na czynniki biologiczne 811 osób, na czynniki chemiczne 377 osób. Wyniki przeprowadzonych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia wskazują, że na czynniki fizyczne narażonych było w poszczególnych kategoriach:

- hałas słyszalny -1964 osoby w tym 36 pracowało w przekroczonych normatywach higienicznych
- drgania o działaniu ogólnym i miejscowym na organizm człowieka –486 osób
- w narażeniu na pyły pracowało łącznie 507 pracowników

Choroby zawodowe

W 2014 roku wydano 5 decyzji stwierdzających chorobę zawodową – boreliozę u rolników. (w 2013r. stwierdzono 9 przypadków choroby zawodowej).

VIII. OCENA STANU SANITARNEGO I HIGIENY PROCESÓW NAUCZANIA W PLACÓWKACH. OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH POWIATU BIELSKIEGO ZA 2014 ROK

W roku 2014 skontrolowano 43 stałe placówek nauczania i wychowania oraz 8 placówek przeznaczonych na wypoczynek dzieci i młodzieży (5 – wypoczynek letni i 3 - wypoczynek zimowy). Ewidencja placówek uległa zmianie. Nowo oddane obiekty to: Prywatny Żłobek - Centrum Rozwoju Dziecka Izabela Szachowicz 10 17-100 Bielsk Podlaski ul. Kleszczelowska; Klub Malucha „Wesoły Maluch” 17-100 Bielsk Podlaski ul. Białostocka 34 oraz Świetlica Promyk Dnia w Rudce 17 - 123 Rudka ul. Wolności 1.

Przeprowadzono 65 kontroli, wydano 5 decyzji merytorycznych, na poprawę stanu sanitarno – technicznego m. innymi ścian, sufitów, lamperii w salach lekcyjnych, korytarzach, sanitariatach, szatniach, doprowadzenia do właściwego stanu sanitarno – technicznego parkietów w salach lekcyjnych, salach gimnastycznych i korytarzach.

Do zadań szczegółowych w zakresie Higieny Dzieci i Młodzieży należy:

1. Nadzór nad stanem sanitarnym i technicznym w podległych placówkach.
2. Nadzór nad zapewnieniem prawidłowych warunków nauczania i wychowania w tym:
  - higieniczna ocena dostosowania mebli do wzrostu dzieci i młodzieży - pomiar uczniów stolików, krzeseł
  - higieniczna ocena rozkładów zajęć lekcyjnych w szkołach

- kontrola pracowni komputerowych w odniesieniu do wymagań bezpieczeństwa i higieny oraz ergonomii jakie powinny spełniać stanowiska wyposażone w monitory ekranowe
  - nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi w szkolnych pracowniach chemicznych
  - egzekwowanie zakazu palenia tytoniu na terenie placówek
3. Ocena przygotowania placówek do nowego roku szkolnego.
  4. Sprawowanie nadzoru nad działalnością placówek sezonowych /wypoczynku zimowego i letniego:
    - kontrole sanitarne
  5. Przyjmowanie i rozpatrywanie skarg i interwencji dotyczących działalności placówek.

1. Ocena higienicznego procesu nauczania

Ocenę higienicznego procesu nauczania przeprowadzono w 24 placówkach w 138 oddziałach. biorąc pod uwagę ułożone tygodniowe rozkłady zajęć. Higienę procesu nauczania niewłaściwie oceniono w 5-ciu placówkach w 15 oddziałach.

Lp	Rodzaj placówki nauczania	Liczba skontrolowanych placówek	Liczba skontrolowanych oddziałów	Liczba placówek, w których niewłaściwie oceniono proces higieny nauczania	Liczba Oddziałów, w których niewłaściwie oceniono proces higieny nauczania
1	Szkoły Podstawowe	12	74	2	6
2	Gimnazja	3	9	0	0
3	Zespoły szkół	9	55	2	6

Nieprawidłowości dotyczyły występowania przerw 5-cio minutowych, co spowodowane było dojazdem uczniów do szkół.

2. Ocena dostosowywania mebli do wzrostu uczniów

Oceny dostosowywania mebli do wzrostu uczniów dokonano:

- w 11 – u placówkach. przedszkolnych (11 oddziałów)
- w 12 szkołach podstawowych (12 oddziałów)
- w 3 gimnazjach (3 oddziały)
- w 9 placówkach zespołów szkół (17 oddziałów).

Wnioski :

1. Nie stwierdzono używania mebli niedostosowanych do wzrostu uczniów.
2. W większości placówek przyjęto zasadę „lepiej siedzieć w ławce o jeden numer większej niż mniejszej”. W 2014 roku wszystkie placówki udokumentowały dostosowanie mebli edukacyjnych do wymagań ergonomii. Przedstawiono do wglądu certyfikaty i atesty nowo zakupionych mebli i sprzętu sportowego.

3. Warunki do utrzymania higieny osobistej w szkołach na terenie powiatu bielskiego.

Warunki do utrzymania higieny osobistej we wszystkich placówkach na terenie powiatu bielskiego w chwili obecnej nie budzą zastrzeżeń. Woda bieżąca ciepła została doprowadzona do wszystkich placówek.

4. Dożywianie dzieci

Dożywianie prowadzone jest w formie ciepłych posiłków: dwudaniowych, jednodaniowych i wydawaniu napoju. Z posiłków dwudaniowych korzysta ogółem 2334 uczniów, z posiłków jednodaniowych – korzysta 350 uczniów a z podawania napoju 260 uczniów.

Liczba uczniów korzystających z dożywiania ulega ciągłej zmianie. W roku 2014, w stosunku do roku ubiegłego, uległa zmniejszeniu liczba uczniów dożywianych w szkołach. Mianowicie :w 2012r na 6320 uczniów z dożywiania korzystało 3087 uczniów tj. 48,84%, w 2013 na 6409 uczniów 3349 uczniów tj. 52,25%, natomiast w roku 2014 r. na 6086 uczniów z dożywiania skorzystało 2944 uczniów tj. 46,4%).

Szkoły Podstawowe

- 9 szkół prowadzi dożywianie w formie wydawania ciepłych posiłków (pełne obiady) Szkoła Podstawowa Nr 2 w Bielsku Podlaskim, Szkoła Podstawowa Nr 5 w Bielsku Podlaskim, Szkoła Podstawowa w Domanowie, Szkoła Podstawowa w Łubinie Kościelnym, Szkoła Podstawowa w Andryjankach, Szkoła Podstawowa w Holonkach i Chojewie.
- 2 szkoły korzystają z posiłków jednodaniowych – 3x zupa i 2x II danie – Szkoła Podstawowa w Strabli, Topczewie.

Ogółem z obiadów pełnych korzysta 468 dzieci, z posiłków jednodaniowych 160 dzieci; - Łącznie 628 dzieci. Z formy podawania napoju((herbata, mleko) – korzystały wszystkie szkoły - 260 osób.

Większość szkół podstawowych w dożywianiu korzysta z usług cateringu.

Własne stołówki posiadają: Szkoła podstawowa w Domanowie, Andryjankach i Szkoła Podstawowa Nr 2 w Bielsku Podlaskim.

Gimnazja

3 gimnazja tj, Gimnazjum Nr 1 w Bielsku Podlaskim, Publiczne Gimnazjum w Glinniku i Publiczne Gimnazjum w Oleksinie prowadziły dożywianie w formie wydawania ciepłych pełnych posiłków (zupa i drugie danie). Obiady do Gimnazjum w Glinniku i Oleksinie były dowożone w termosach ze stołówki Szkoły Podstawowej w Domanowie. Gimnazjum Nr 1 w Bielsku Podlaskim posiada własną stołówkę.

Z obiadów skorzystało 110 osób.

Zespoły Szkół:

W 6-ciu placówkach wydawano pełne obiady: ZS w Brańsku, Boćkach, Orli, Augustowie, ZS im. A. Mickiewicza w Bielsku Podl., ZS z DNJB w Bielsku Podl.,

Posiłki jednodaniowe dowożono do 2- óch placówek : ZS w Wyszkach - 3 x zupa i 2x drugie danie i do Zespołu Szkół w Rudce .

Z obiadów pełnych korzysta 1756 osób, z posiłków jednodaniowych - 190 osób - ogółem 1946 osób.

Dożywianie				
Placówki	Ilość dzieci korzystających z pełnych obiadów	Ilość dzieci korzystających z posiłków 1 daniowych	Liczba korzystających z podawania napoju	Liczba dzieci i młodzieży korzystających z dofinansowania
Szkoły podstawowe	468	160	260	327
Gimnazja	110	0	0	44
Zespoły szkół w tym :				
Szkoły Podstawowe	1247	100	0	339
Gimnazja	699	90	0	255
Razem	2334	350	260	965

6. Dowożenie uczniów.

Dzieci dowożone są do 8- miu Szkół Podstawowych, 6 – ciu Zespołów Szkół i 2-óch gimnazjów. Dzieci dowożone są autobusami bądź szkolnymi gimbusami opłacanymi przez Urzędy Gmin. Najmniejsza odległość dowozu wynosi do 4 km, a największa do 32 km. W każdej gminie zorganizowane są dwa kursy dowozu, z wyjątkiem młodzieży dojeżdżającej do gimnazjum w Oleksinie i Glinniku. W Szkołach Podstawowych, filialnych i zespołach szkół dzieci mają zapewniony napój, lub dożywianie w formie jedno lub dwudaniowej. Na 9 Szkół Podstawowych z terenu 7 posiada świetlice, gdzie dzieci mają możliwość czekania na dojazd i zjedzenia posiłku, 2 szkoły filialne nie posiadają świetlicy. Dzieci czekają na dojazd w klasach.

Dwa Gimnazja (Oleksin i Glinnik) oraz 5 Zespołów Szkół (Wyszki, Orla, Boćki, Rudka, Augustowo) posiadają również zorganizowane świetlice z możliwością czekania na dojazd i zjedzenie posiłku. Dzieci w szkołach są pod opieką nauczycieli, a podczas przewozu zapewniona jest opieka przez opiekunów. Dowożenie uczniów na terenie powiatu bielskiego nie budziło zastrzeżeń.

7. Wyposażenie w sale gimnastyczne:

Nadal brak sal gimnastycznych stwierdza się w :

- 4 szkołach podstawowych (Świridy, Andryjanki, Niemyje Nowe, Mień.
- 2 gimnazjach (Oleksin, Glinnik)

Uczniowie ćwiczą na korytarzach.

Salę gimnastyczną jak i boisko posiada:

- 4 szkoły podstawowe (Nr 2 i Nr 5 w Bielsku Podlaskim w Bielsku Podlaskim, Domanowie i Lubinie Kościelnym)

- 1 gimnazjum (Gimnazjum Nr 1 w Bielsku Podlaskim)
- 8 ZSO (ZS Brańsk, ZS im. A. Mickiewicza w Bielsku Podlaskim, ZS z DNJB w Bielsku Podlaskim, ZS Orla, ZS Augustowo, ZS Wyszki, ZS Boćki, ZS Rudka,

Salę gimnastyczną zastępczą zorganizowano w szkołach podstawowych w Chojewie ,Topczewie, Strabli i Holonkach.

Stan techniczny hal sportowych i sal gimnastycznych nie budzi zastrzeżeń.

7.Opieka medyczna:

Opieka medyczno - pielęgniarska zapewniona jest w:

- 2 szkołach podstawowych
- 1 gimnazjum
- 5 ZSO

Opieka stomatologiczna :

- 1 ZS w Augustowie

Gabinety profilaktycznej opieki zdrowotnej posiadają:

- 2 szkoły podstawowe (Szkoła Podstawowa Nr2 i Nr 5 w Bielsku Podlaskim)
- 1 gimnazjum (Gimnazjum Nr 1 w Bielsku Podlaskim)
- 5 ZSO (ZS Brańsk, ZS im. A. Mickiewicza w Bielsku Podlaskim, ZS z DNJB w Bielsku Podlaski, ZS Augustowo, ZSS Bielsk Podlaski)

Warunki realizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami w szkołach na terenie powiatu bielskiego oceniono bez zastrzeżeń.

Higiena dzieci – personel służby zdrowia nie zgłasza przypadków wszawicy, jednak, na podstawie informacji uzyskanych podczas kontroli placówek, można stwierdzić, że problem ten występuje zarówno na wsi jak i w mieście. Są to informacje uzyskane podczas kontroli od dyrekcji placówek.

8.Wypoczynek dzieci i młodzieży.

W 2014 roku z wypoczynku letniego i zimowego, w placówkach będących pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bielsku Podlaskim skorzystało 145 dzieci i młodzieży. Wypoczynek letni i zimowy zorganizowany był w 6 placówkach. Przeprowadzono 5 kontroli w tych placówkach w ramach nadzoru nad wypoczynkiem dzieci i młodzieży. Placówki funkcjonowały bez zastrzeżeń. Nie stwierdzono zaniedbań w zakresie porządku i czystości.

Realizacja zagadnień problemowych:

Zabezpieczenie piaskownic przed dostępem kotów i psów.

Skontrolowano piaskownice w 8 przedszkolach . Nie pobierano próbek piasku do badań. Stwierdzono że piaskownice przy przedszkolach były zabezpieczone folią przed dostępem kotów i psów, a piasek

wymiany był 2x do roku.

Przygotowanie placówek do rozpoczęcia nowego roku szkolnego.

Wszystkie placówki były odpowiednio przygotowane do rozpoczęcia nowego roku szkolnego 2014/15.

Ocena przestrzegania przepisów ustawy z dnia 25.02.2001r o substancjach chemicznych i ich mieszaninach.

6 placówek posiadających preparaty chemiczne spełniały wymagania w zakresie przestrzegania przepisów ustawy z dnia 25.02.2001r o substancjach chemicznych i ich mieszaninach. i

Z przeprowadzonych w 2014r kontroli kompleksowych wynika również :

- Mikroklimat w pomieszczeniach placówek nauczania i wychowania nie budził zastrzeżeń.

Podsumowanie:

- Z roku na rok obserwuje się poprawę stanu sanitarno – technicznego placówek oświatowo – wychowawczych.
- Nadal problem stanowi niedostateczna liczba typowych sal gimnastycznych w szkołach z dostosowanym zapleczem sanitarnym a w placówkach , które posiadają infrastrukturę do prowadzenia zajęć sportowych i czynne natryski, uczniowie sporadycznie korzystają z możliwości umycia się po zajęciach co jest spowodowane faktem umieszczania zajęć wf w planie lekcyjnym pomiędzy innymi przedmiotami, a także tym, że przerwa 5-cio minutowa jest niewystarczająca do skorzystania z pryszniców.
- Nadal zbyt mała liczba uczniów korzysta z dożywiania w szkołach. Uczniowie przebywają w szkole do 7,8 godzin dziennie. Z dożywiania korzysta ok.46,4%.
- W wyniku oceny rozkładów zajęć lekcyjnych stwierdzono, że nie zostały uwzględnione zasady higieny pracy umysłowej w zakresie wypoczynku między lekcjami, stwierdzono występowanie przerw 5- cio miutowych.
- Z oceny stanu sanitarnego szkół wynika, że mimo wystosowywanych wystąpień, w większości szkół nie były przeprowadzane pomiary natężenia oświetlenia sztucznego.
- Stwierdza się problem występowania wszawicy wśród dzieci i uczniów w przedszkolach i szkołach.

**IX.DZIAŁANIA PODEJMOWANE W RAMACH PROMOCJI ZDROWIA CELEM
ZMNIEJSZENIA SKUTKÓW ZAGROZEŃ DLA ZDROWIA MIESZKAŃCÓW POWIATU
BIELSKIEGO ZA 2014 ROK**

Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia prowadzono poprzez:

- realizację programów edukacyjnych i kampanii społecznych w obszarze promocji zdrowia i profilaktyki chorób,
- współpracę z podmiotami uczestniczącymi w procesie promocji zdrowia, inicjowanie zadań w obszarze edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia zgodne z aktualną sytuacją epidemiologiczną oraz potrzebami społeczeństw,
- koordynację, monitorowanie i ocenianie realizowanych programów z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia

W 2014 roku realizacja zagadnień problemowych dotyczyła :

- profilaktyki tytoniowej (uzależnienie od palenia tytoniu, bierne palenie, problem palenia tytoniu przez dzieci i młodzież
- promocji zdrowego stylu życia
- profilaktyki chorób związanych z małą aktywnością fizyczną i nieprawidłowym żywieniem
- zapobieganie uzależnieniom od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych
- profilaktyki HIV/AIDS
- profilaktyki chorób przenoszonych przez kleszcze na człowieka
- profilaktyki próchnicy zębów i chorób przyzębia, higieny jamy ustnej
- zapobiegania zakażeń pokarmowych

Ogólnopolski Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu.

Tematyka związana z ograniczeniem zdrowotnych następstw palenia tytoniu jest poruszana w trakcie realizacji programów ogólnopolskich, obchodów „Światowego Dnia bez Tytoniu”, akcji „Rzuć palenie razem z nami”, interwencji nieprogramowych „Letnia szkoła bezpieczeństwa i „Zimowa szkoła bezpieczeństwa”.

Dokonano dystrybucji materiałów dot. szkodliwości palenia.

Ogólnopolski przedszkolny program edukacji antytytoniowej "Czyste powietrze wokół nas"

Celem programu jest wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy oraz zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach narażenia na bierne palenie. Grupa docelowa: dzieci 5-6 letnie oraz ich rodzice i opiekunowie.

Przekazano materiały edukacyjne, udzielano wsparcia metodycznego i merytorycznego. Skończono i monitorowano realizację programu. Przeprowadzono 3 wizytacje realizacji programu. Koordynatorzy szkolni ocenili program jako bardzo dobry. Program realizowały przedszkola i oddziały przedszkolne.

Ogólnopolski program edukacji antytytoniowej "Nie pal przy mnie, proszę."

Celem programu jest zmniejszenie narażenia dzieci na bierne palenie tytoniu poprzez zwiększenie wiedzy w zakresie odpowiedzialności za zdrowie, kształtowanie umiejętności dbania o zdrowie oraz kształtowanie postaw asertywnych. Adresatami programu są dzieci klas I-III szkół podstawowych.

Przeszkolono koordynatorów szkolnych, realizatorów programu. Przekazano materiały edukacyjne, udzielano wsparcia metodycznego i merytorycznego. Koordynowano i monitorowano realizację programu. Przeprowadzono 3 wizytacje realizacji programu w szkołach. Koordynatorzy szkolni ocenili program jako bardzo dobry. Program realizowało 10 szkół podstawowych.

Ogólnopolski program profilaktyki palenia tytoniu dla uczniów szkoły podstawowej i gimnazjum "Znajdź właściwe rozwiązanie"

Celem programu jest zapobieganie paleniu tytoniu wśród młodzieży szkolnej poprzez zwiększenie wiedzy w zakresie szkodliwości dymu tytoniowego, kształtowanie umiejętności dbania o zdrowie własne i swoich bliskich oraz kształtowanie postaw asertywnych z unikaniem czynnego i biernego palenia tytoniu.

Adresatami programu są uczniowie starszych klas szkół podstawowych oraz gimnazjów.

Zainaugurowano kolejną edycję programu. Przekazano materiały edukacyjne, udzielano wsparcia metodycznego i merytorycznego. Koordynowano i monitorowano realizację programu. Przeprowadzono 4 wizytacje realizacji programu w szkołach. Program realizowało 19 szkół podstawowe/gimnazjalne.

Światowy Dzień bez Tytoniu /31 maja/ i Światowy Dzień Rzucania Palenia /trzeci czwartek listopada/ obchodzone w ramach programu „Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu”.

Działania skierowane były do społeczności lokalnej ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, ich rodziców i opiekunów. Zainicjowano działania przekazując opracowania do placówek nauczania i wychowania, podmiotów leczniczych oraz lokalnych massmediów.

Udzielano instruktażu oraz przekazano materiały edukacyjne przedstawicielom szkół i placówek służby zdrowia. Odbyły się narady w celu pozyskania partnerów do realizacji działań. W trakcie narad omówiono założenia i cele obchodów Światowego Dnia bez Tytoniu, pozostawiono materiały edukacyjne /plakaty, ulotki/.

Działania edukacyjne:

- W ramach obchodów Dni Bielska Podlaskiego w Parku Miejskim zorganizowano akcję profilaktyczną podczas, której utworzono punkt pomiaru tlenku węgla w wydychanym powietrzu u palących papierosy. Przebadano 33 osoby.
- Dyskutowano nt szkodliwości palenia, udzielono poradnictwa.

- Rozdawano ulotki antynikotynowe i ulotki dot. nowych narkotyków tzw. dopalaczy oraz ulotki dot. profilaktyki HIV/AIDS.
- Za udział w akcji rozdano gadżety (żetony, długopisy, smycze, z logo projektu Profilaktycznego programu w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych.
- Ekspozycja ulotek oraz plakatu dot. szkodliwości palenia.
- Rozdano dla kobiet w ciąży poradniki pt. „Jak przestać palić?” oraz ulotki pt. „W czasie ciąży i połogu zatroszcz się o siebie i swoje dziecko.
- W sklepie „Biedronka” zorganizowano akcję edukacyjno – informatyczną, utworzono punkt, gdzie rozłożono materiały oświatowo – zdrowotne. Dokonano pomiaru ciśnienia krwi osobom zainteresowanym. Dyskutowano nt szkodliwości palenia tytoniu, udzielono poradnictwa. Przeprowadzono badanie pomiaru tlenu węgla w wydychanym powietrzu. Zgłosiło się 14 osób palących (mężczyźni, największy wynik wyniósł 10 a najmniejszy 1). Najwięcej osób znalazło się w strefie zagrożenia . Za udział w badaniu rozdano gadżety (długopisy, torby, miarki, papierki kolorowe, płytki).
- Przeprowadzono szkolenie w klasach gimnazjalnych nt szkodliwości czynnego i biernego palenia. Wykonano wystawę materiałów dotyczącą szkodliwości palenia i zdrowego stylu życia.
- Wyedukowano młodzież szkoły gimnazjalnej w zakresie profilaktyki chorób nowotworowych
- Wystawa materiałów edukacyjnych (ulotki, dot. szkodliwości palenia, Zaleceń Europejskiego Kodeksu Walki z Rakiem)

Ogólnopolski program edukacyjny "Trzymaj Formę "

Adresowany do uczniów szkół podstawowych (kl.V-VI) i gimnazjów oraz ich rodziców i opiekunów.

Celem programu jest zwiększenie świadomości dotyczącej wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie, pogłębianie wiedzy w zakresie znaczenia zbilansowanej diety i aktywności fizycznej dla organizmu człowieka, kształtowanie postaw i zachowań związanych z prawidłowym żywieniem, odpowiednią jakością zdrowotną żywności i aktywnością fizyczną. W roku szkolnym 2013/2014 program realizowano w 16 szkołach gimnazjalnych/podstawowych. Przeprowadzono 4 wizytacje realizacji programu. Program został dobrze oceniony przez koordynatorów, większość z nich uważa , że powinien być kontynuowany. Przeprowadzono ewaluację i opracowano sprawozdanie z realizacji programu.

„Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych” współfinansowany w ramach Szwajcarsko – Polskiego Programu Współpracy.

Celem głównym programu jest zapobieganie zachowaniom ryzykownym związanym z używaniem alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych.

Zasadnicze działania:

- szkolenie pracowników PSSE w ramach Profilaktycznego programu w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych
- promocja projektu podczas obchodów Dni Miasta Bielsk Podlaski w Parku Miejskim oraz podczas akcji informacyjno – edukacyjnej w sklepie Biedronka
- rozdawnictwo ulotek antynikotynowych, dot. nowych narkotyków podczas akcji informatyczno – edukacyjnej, do placówek opiekuńczo – wychowawczych, zakładów opieki zdrowotnej.
- przeprowadzono badanie pomiaru tlenu węgla w wydychanym powietrzu.
- realizacja programu edukacyjnego „ARS” czyli jak dbać o miłość” w szkołach ponadgimnazjalnych

Wojewódzki program „Moje dziecko idzie do szkoły”:

Celem głównym jest podniesienie poziomu wiedzy rodziców dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym na temat wybranych elementów zdrowego stylu życia. Grupa docelowa dzieci w wieku 5-6 lat. Realizacja programu w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych. Przeprowadzono naradę szkoleniową z koordynatorami, realizatorami programu, przekazano materiały edukacyjne, udzielono instruktażu dot. przeprowadzenia działań w ramach programu w roku szkolnym 2013/2014.

Program profilaktyki chorób odkleszczowych boreliozy i kleszczowego zapalenia opon mózgowych i mózgu „Kleszcz Mały czy Duży nic Dobrego nie Wróży”

Celem głównym programu jest zmniejszenie liczby zachorowań na choroby przenoszone przez kleszcze na człowieka. Program adresowany jest do uczniów klas II szkół gimnazjalnych. Udzielono poradnictwa szkolnym koordynatorom i realizatorom programu. Edukacja uczniów kl II gimnazjalnych w zakresie profilaktyki chorób wywołanych przez kleszcze. Przeprowadzono 3 wizytacje realizacji programu.

Program „Radosny Uśmiech, Radosna Przyszłość”

Celem programu jest dostarczenie wiedzy i kształtowanie umiejętności właściwych nawyków zdrowotnych i higienicznych dotyczących higieny jamy ustnej. Edukacja na temat profilaktyki próchnicy zębów skierowana do uczniów klas II szkół podstawowych i ich rodziców. Udzielono poradnictwa szkolnym koordynatorom/ realizatorom programu. Program realizowało 14 szkół podstawowych. Przeprowadzono 2 wizytacje realizacji programu w szkołach.

„Profilaktyka HIV/AIDS”.

Udział w ogólnopolskich kampaniach medialnych, organizacja działań w Światowym Dniu Walki z HIV/AIDS dotyczących profilaktyki HIV/AIDS i propagujących wykonywanie testu w kierunku nosicielstwa wirusa

- zorganizowanie etapu powiatowego Wojewódzkiej Olimpiady Wiedzy o HIV/AIDS skierowana do uczniów szkół ponadgimnazjalnych
- dystrybucja materiałów informacyjno – edukacyjnych do szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, NZOZ-ów , ośrodków wypoczynku letniego oraz dla społeczności lokalnej
- prowadzenie działalności informacyjno – edukacyjnej w środkach masowego przekazu
- akcja profilaktyczna na terenie miasta Bielsk Podlaski pt. „Mój Walenty jest the best idzie ze mną zrobić test”
- umieszczenie informacji na temat kampanii na stronie internetowej Starostwa
- Dystrybucja pocztówek i podkładek do szkół ponadgimnazjalnych oraz zakładów opieki zdrowotnej
- Informacja o kampanii społecznej o charakterze edukacyjno – profilaktycznym „Jeden test .Dwa życia” na stronie internetowej starostwa. Kampania skierowana do kobiet planujących macierzyństwo i będących w ciąży .
- informacja do szkół ponadgimnazjalnych i zakładów opieki zdrowotnej o „Światowym Dniu AIDS”

Profilaktyka zakażeń pokarmowych i zatruc grzybami

Prowadzono w zakresie interwencji nieprogramowej „Letnia szkoła bezpieczeństwa”. Podstawowe zasady bezpiecznego grzybobrania”, umieszczono na stronie starostwa Zorganizowano wystawę materiałów w siedzibie PSSE, przesłano materiały edukacyjne do NZOZ-ów.

Inne przedsięwzięcia.

- Zebranie danych na temat aktualnej sytuacji w zakresie realizacji ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych w powiecie bielskim .
- Udostępnianie pomocy dydaktycznych placówkom podległym PSSE w Bielsku Podlaskim.
- Zorganizowanie punktu informacyjnego w ramach Europejskiego Tygodnia Szczepień.
- Umieszczenie informacji o w/w punkcie na stronie internetowej starostwa powiatowego.
- Przekazanie do jednostek samorządowych informacji nt szkodliwego działania metanolu na organizm człowieka w celu rozpowszechnienia informacji wśród mieszkańców.
- Dystrybucja ulotki pt. „Uwaga metanol zabija” oraz Zalecenia Głównego Inspektora Sanitarnego do samorządów , zakładów mechaniki pojazdowej, stacji paliw CPN
- Przekazanie informacji pt. „Zasady bezpieczeństwa podczas upałów” oraz skutków nadmiernej ekspozycji na promieniowanie UV uczestnikom wypoczynku letniego.

- Dystrybucja plakatów do zakładów opieki zdrowotnej dot. antybiotyków
- Ekspozycja plakatu dot. antybiotyków w PSSE
- Opracowanie i przekazanie kierunków pracy na rok 2014 w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia do jednostek nadzorowanych przez PSSE.
- Dystrybucja materiałów dot. dopalaczy (ulotki) do szkół, do placówek wypoczynku letniego i zimowego.
- Przeprowadzenie szkolenia w klasie szkoły ponadgimnazjalnej nt. nowych narkotyków Dopapalacze.
- Emisja filmu pt. „Stop Dopapalaczom”.
- Profilaktyka grypy – (ulotki, plakaty) zakładów opieki zdrowotnej, do placówek wypoczynku zimowego,
- Umieszczenie informacji nt. profilaktyki grypy na stronie internetowej starostwa.
- Wystosowanie pisma do placówek wypoczynku letniego w sprawie przestrzegania higieny w związku z wystąpieniem zachorowań spowodowanych enterowirusami .
- Umieszczenie informacji, ulotki nt. zakażenia enterowirusami na stronie internetowej starostwa
- Przeprowadzenie szkolenia uczniom kl. gimnazjalnych nt. napoi energetyzujących

Podsumowanie.

W 2014 roku kontynuowano działania uwzględniając współczesne, środowiskowe podejście w opracowywaniu i wdrażaniu programów interwencyjnych w dziedzinie promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej. Istotą tego podejścia jest współdziałanie w realizacji zadań wielu osób i instytucji także nie związanych z ochroną zdrowia. Wdrażając i realizując, kolejne programy i interwencje nieprogramowe, prowadzono współpracę z lokalnymi instytucjami w celu podniesienia jakości, skuteczności i zwiększenia zasięgu działań.

Placówki nauczania i wychowania prowadzą prozdrowotną edukację dzieci i młodzieży. Odbywa się ona poprzez realizację ścieżek edukacyjnych, nauczanie zintegrowane, akcje i imprezy prozdrowotne integrujące całe środowisko szkolne i rodziców. Zagadnienia z zakresu wychowania zdrowotnego są ujmowane szczegółowo w programach profilaktycznych i wychowawczych opracowywanych przez wszystkie placówki.

W zakładach opieki zdrowotnej zadania prozdrowotne realizowane są podczas rutynowej pracy lekarzy i pielęgniarek (rozmowy uświadamiające, instruktaże, pokazy, rozdawnictwo, formy wizualne). Każda placówka realizuje działania wynikające z jej specyfiki i potrzeb, a także z aktualnych zagadnień epidemiologicznych powiatu i sytuacji ogólnokrajowej.

W powiecie bielskim realizowane były kolejne edycje oraz wdrażane nowe programy edukacyjne koordynowane przez Powiatową Stację Sanitarno –Epidemiologiczną.

X. WNIOSKI

1. Nadal największy problem epidemiczny naszego powiatu stanowią choroby odkleszczowe - **borelioza i wirusowe zapalenie mózgu przenoszone przez kleszcze**. Powiat bielski, obok hajnowskiego, jest terenem endemicznym dla tych chorób. W stosunku do roku poprzedniego zaobserwowano wprawdzie spadek zachorowań na **boreliozę**, ale współczynnik zapadalności wciąż jest wysoki i wynosi 187,7 zachorowań na 100 tys. mieszkańców, przy współczynniku w województwie podlaskim wynoszącym 106,3. W latach poprzednich współczynnik zapadalności w powiecie bielskim był najwyższy w województwie, w 2014 większą zapadalność odnotowano w powiecie grajewskim (209,2 zachorowań na 100 tys. mieszkańców) i hajnowskim (197,9 zachorowań na 100 tys. mieszkańców).

1. Zachorowalność na **kleszczowe zapalenie mózgu (KZM)** utrzymuje się od 4 lat zbliżonym poziomie, z tendencją spadkową. W roku sprawozdawczym odnotowano 5 zachorowań, co dało współczynnik zapadalności 8,6 na 100 tys. mieszkańców, przy współczynniku wojewódzkim 9,2.

2. Sytuacja epidemiczna **zachorowań na krztusiec, różyczkę i świnkę** w powiecie bielskim jest korzystna. Notuje się sukcesywny spadek zachorowań na powyższe jednostki chorobowe.

3. Obserwuje się wyraźny spadek zachorowań na **różyczkę**. Rokiem epidemicznym dla powiatu bielskiego był rok 2008, w którym zarejestrowano 233 zachorowania, co dało współczynnik zapadalności 392,9. Kolejne lata przyniosły dość gwałtowny spadek zachorowań. W roku sprawozdawczym zarejestrowano 1 przypadek różyczki, co dało współczynnik zapadalności 1,7, w województwie współczynnik wyniósł 7,9.

4. Spadek zachorowań to nie tylko odzwierciedlenie właściwości epidemicznych choroby, ale też skutek działań profilaktycznych. Populacja osób uodpornionych przeciwko różyczce i śwince systematycznie rośnie.

4. Sytuacja epidemiologiczna salmonelli, w stosunku do roku poprzedniego, uległa poprawie. Współczynnik zapadalności na salmonellozy w woj. podlaskim w 2012r. wyniósł 33,5 i był wyższy niż w naszym powiecie (25,8). W roku 2013 sytuacja zmieniła się na niekorzyść naszego powiatu. Współczynnik zapadalności wzrósł do 65,5, przy współczynniku wojewódzkim wynoszącym 25,1 zachorowań na 100 tys. mieszkańców. W roku

sprawozdawczym zgłoszono w powiecie bielskim tylko 14 zachorowań, co dało współczynnik zapadalności 24,1, a więc bardzo zbliżony do wskaźnika wojewódzkiego, który wynosił 25,3 zachorowania na 100 tys. mieszkańców. Zgłoszone do PSSE w Bielsku Podlaskim przypadki zatruc stanowiły pojedyncze zachorowania w ogniskach domowym. Zatruc zbiorowych nie odnotowano. Zachorowania u dzieci stanowiły 21,4%.

5. W PSSE w Bielsku Podlaskim zarejestrowano 10 nowych bezobjawowych nosicieli antygeny HBs. Ogółem w rejestrze figuruje 320 nosicieli antygeny. Zarejestrowano również 10 nowych przypadków nosicieli HCV. Łącznie zarejestrowanych jest 84 nosicieli. Przeciwno WZW typu C nie ma szczepionki, przez co profilaktyka jest trudniejsza. Jediną formą zapobiegania tej chorobie jest podjęcie na szeroką skalę akcji informacyjnych, podnoszących wiedzę społeczeństwa na ten temat. szczególnie do gabinetów świadczących pozamedyczne usługi z naruszeniem ciągłości tkanek.
6. Wykonawstwo szczepień w powiecie bielskim w 2014 r, w porównaniu z rokiem 2013, kształtowało się na podobnym poziomie i wynosiło ok.97%, w zależności od rodzaju szczepienia i grupy wiekowej. Takie wyniki traktuje się jako zadowalające i zgodne z obowiązującym przepisami prawnymi. Obserwuje się zainteresowanie szczepionkami **wysokoskojarzonymi**, płatnymi, stosowanymi zamiennie z preparatami tradycyjnymi. Wśród dzieci urodzonych w 2011 roku taką szczepionką zaszczepiono 28,6%, zaś wśród dzieci urodzonych w 2012 - 39,4% podlegającej do uodpornienia populacji (analiza przeprowadzona w kwietniu 2013r.). Zainteresowanie innymi szczepionkami zalecanymi, finansowanymi przez rodziców nie jest duże, chociaż obserwuje się niewielki wzrost zainteresowania tymi szczepieniami.
7. Stan sanitarno – techniczny placówek służby zdrowia na terenie powiatu bielskiego ulega sukcesywnej poprawie.
8. W 2014r nie wydawano decyzji na odstępstwa oraz na warunkową jakość wody ze względu na przekroczenia parametrów organoleptycznych, chemicznych i fizykochemicznych. O nielicznych, występujących przekroczeniach, właściciele wodociągów byli powiadamiani natychmiast przez PSSE w Bielsku Podlaskim. Szybko podejmowane działania skutecznie eliminowały przyczyny powstania przekroczeń, a powtórnie pobierane próbki wody potwierdzały skuteczność podejmowanych decyzji.

9. Porównując wyniki pobranych próbek wody w latach ubiegłych z poszczególnych wodociągów, można stwierdzić, że jakość wody utrzymuje się na podobnym poziomie, co w efekcie skutkuje tym, że 100 procentowa liczba ludności zaopatrzona jest w wodę dobrej jakości. Liczba ludności korzystającej z wody o niekwestionowanych parametrach na dzień 31.12.2014r. wynosi – 57,349 tys. (100%).
10. Stan sanitarno-higieniczny kontrolowanych obiektów użyteczności publicznej w 2014 roku utrzymywał się na podobnym poziomie jak w 2012 i 2013 i oceniony był jako dobry.
11. Z analizy danych dotyczących oceny stanu sanitarnego obiektów żywności i żywienia, w oparciu o kryteria ujęte w „Arkuszu oceny stanu sanitarnego” wynika, że nieznacznie wzrósł odsetek obiektów, które oceniono jako niespełniające wymagań obowiązującego prawa żywnościowego. **W roku 2013, podobnie jak 2012 wszystkie zakłady zostały ocenione jako zgodne z wymaganiami.** Natomiast 2014 roku, jako niezgodny z wymaganiami, oceniono 1 obiekt, co stanowi 0,24% skontrolowanych obiektów- dla porównania - w roku 2010 i 2011 również – 1 obiekt (0,24%), w 2009r. – 3 obiekty (0,71%);
12. Jakość zdrowotna środków spożywczych produkowanych i wprowadzanych do obrotu na terenie działalności PPIS w Bielsku Podlaskim w 2014r uległa nieznacznemu pogorszeniu. W 2012 r zakwestionowano 4 próbki żywności, co stanowiło **2,4%** pobranych i zbadanych próbek, w 2013 r na 143 pobrane próbki, w ramach realizowania powiatowego planu próbkobrania, zakwestionowano tylko 1 próbkę co stanowi **0,7%**, podczas gdy w **2014r na 144** pobrane próbki zakwestionowano 6 co stanowi **4,2%**
13. W porównaniu do 2013r. zwiększyła się liczba zakładów ze 141 do 146 posiadających wdrożone procedury systemu HACCP.
14. W porównaniu do roku poprzedniego, wyżywienie dzieci, młodzieży i pensjonariuszy domów opieki utrzymywało się na podobnym poziomie. Dokonana ocena jakości żywienia pensjonariuszy w domach opieki społecznej, młodzieży w internacie oraz w stołówkach szkolnych wskazała na nieprawidłowy udział energii pochodzącej z tłuszczu i na zbyt małą ilość produktów zawierających: wapń, żelazo, witaminę C.

15. Występujące nieprawidłowości w jakości żywienia w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego wskazują na konieczność kontynuowania działań edukacyjnych kierowanych do osób odpowiedzialnych za prawidłowe, racjonalne planowanie żywienia w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego.
16. W porównaniu do 2013 roku zmniejszyła się liczba zakładów, w których stwierdzono przekroczenie najwyższych dopuszczalnych normatywów higienicznych (2012r. -1 zakład, 2013r - 4 zakłady, 2014r -3 zakłady).
17. W kontrolowanych zakładach zatrudnionych było łącznie 6315 pracowników (w 2013r.- 5519) w tym w narażeniu na czynniki szkodliwe i uciążliwe pracowało 4562 osoby (w 2013r.- 4094), w przekroczonych normatywach higienicznych pracowało 36 osób, w narażeniu na czynniki rakotwórcze pracowało 117 osoby, na czynniki biologiczne 811 osób, na czynniki chemiczne 377 os
18. W 2014 roku wydano 5 decyzji stwierdzających chorobę zawodową – boreliozę u rolników. (w 2013r. stwierdzono 9 przypadków choroby zawodowej).
19. Z roku na rok obserwuje się poprawę stanu sanitarno – technicznego placówek oświatowo – wychowawczych.
20. Nastąpiła poprawa warunków utrzymania higieny osobistej we wszystkich szkołach poprzez doprowadzenie wody ciepłej do mycia rąk w sanitariatach.
21. Nadal brak sal gimnastycznych stwierdza się w :4 szkołach podstawowych (Świridy, Andryjanki, Niemyje Nowe, Mień, 2 gimnazjach (Oleksin, Glinnik)
22. Nieznacznie zmniejszyła się liczba uczniów korzystających z różnych form dożywiania w szkołach. Mianowicie :w 2012r na 6320 uczniów z dożywiania korzystało 3087 uczniów tj. 48,84%, w 2013 na 6409 uczniów 3349 uczniów tj. 52,25%, natomiast w roku 2014 r. na 6086 uczniów z dożywiania skorzystało 2944 uczniów tj. 46,4%).
23. W wyniku oceny rozkładów zajęć lekcyjnych stwierdzono, że w wielu przypadkach nie zostały uwzględnione zasady higieny pracy umysłowej w zakresie wypoczynku między lekcjami, stwierdzono występowanie przerw 5- cio miutowych.
24. Z oceny stanu sanitarnego szkół wynika, że w większości szkół nie były przeprowadzane pomiary natężenia sztucznego w pomieszczeniach.

25. Nie stwierdzono używania mebli niedostosowanych do wzrostu uczniów.
26. W większości placówek przyjęto zasadę „lepiej siedzieć w ławce o jeden numer większej niż mniejszej”. W 2014 roku wszystkie placówki udokumentowały dostosowanie mebli edukacyjnych do wymagań ergonomii. Przedstawiono do wglądu certyfikaty i atesty nowo zakupionych mebli i sprzętu sportowego.
27. Nadal istnieje problem wszawicy wśród dzieci i młodzieży szkolnej zarówno na wsi jak i w mieście.
28. Zwiększyła się różnorodność podejmowanych działań profilaktycznych w ramach realizacji interwencji programowych i nieprogramowych.:
- Interwencje programowe i nieprogramowe realizowano zgodnie z zamierzeniami i planem pracy PIS w Bielsku Podlaskim.
  - Do współpracy pozyskano placówki oświatowo – wychowawcze, placówki kulturalno-oświatowe, placówki opieki zdrowotnej, instytucje samorządowe i pozarządowe, jednostki administracyjne, mass media.

opracowała:
KIEROWNIK
ODDZIAŁU NADZORU SANITARNEGO
PSSE w Bielsku Podlaskim
Julia
Marzenna Perzyna